

LETO XXII. Štev. 221
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE (ZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 (ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

PRISRČNO SLOVO AHMEDA SUKARNA NA ZEMUNSKEM LETALIŠČU

Izkušnje indonezijskih državnikov z obiska in potovanja po naši deželi

Beograd, 18. sept. (Tanjug). Predsednik republike Indonezije dr. Ahmed Sukarno je davi po šestdnevem obisku v Jugoslaviji odpotoval iz Beograda. Na zemunskem letališču so predsednika Sukarna in njegovo spremstvo pozdravili predsednik republike Josip Broz Tito in drugi jugoslovanski voditelji.

Letališče je bilo tudi danes kakor ob sprejemu državnih gostov iz Indonezije, svečano okrašeno. Častni bataljon garde z godbo je bil postrojen, na drogovi pa so plapolale indonezijske in jugoslovanske zastave. Ze okrog 8.30 so začeli prihajati na letališče jugoslovanski voditelji in člani diplomatskega zbora. Ob 8.45 sta se v odprtém avtomobilu pripeljala predsednika Sukarno in Tito. Godba je zaigrala himni obeh držav in predsednika sta pregledala častni bataljon. Zatem se je predsednik Sukarno najprej poslovil od šefov diplomatskih misij v Beogradu, nato pa se je rokoval z jugoslovanskimi funkcionarji, generali JLA, in javnimi delavci.

Razen predsednika Tita so se zbrali na letališču predsednik Zvezne Ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsedniki Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske republike Srbije Peter Stambolić, podpredsednika Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in Lidija Sentjurc, državna sekretarja Ivan Gošnjak in Koča Popović, načelnik generalnega štaba generalpolkovnik Ljubo Vučković in drugi.

Sukarno je segel v roko jugoslovanskim državnikom, potem pa je stopil k mikrofonu in se z naslednjimi besedami obrnil na predsednika Tita:

pomeni nacionalizem igradno naše dežele. Napor pomeni, da bi zagotovili enakopravno spoštovanje do našega ljudstva, in odločnost, da bomo bodočnost vzeli v svoje roke, kot je progresivni socializem zagotovil Jugoslaviji pozitivne dosežke.

Gospod predsednik, zdaj je čas, da rečemo na svidenje Vam in jugoslovanskim narodom. Dovolite, da pristavim, da ne bi posebno želel navesti tako dobro znano frazo, kot je: »odpotovali pomeni po malem umreti«, ker čutim, da spravlja to človeka v pesimistično razpoloženje. Raje bom navedel indonezijski pregovor »Djah dimata, dekat dihati«, kar pomeni: Vi ste daleč, a ste mi še vedno pri srcu.

Gospod predsednik, dovolite mi, da vam na koncu izrazim svoja čustva hvaležnosti, ker sem bil ob koncu svojega bivanja v Jugoslaviji priča podpisa skupne jugoslovansko-indonezijske izjave, ki bo naše odnose napravila še pristrčneje v dobro narodov naših dveh dežel.

Hvala vam!

Besede priznanja in slovesa

»Gospod predsednik, šest dni sem bil vaš gost in gost jugoslovanskih narodov. Čelih šest, zelo prijetnih dni je minilo, odkar ste me vi in vaše ljudstvo toplo pozdravili na beograjskem letališču. Odtlej sem prepotoval velik del vaše dežele, od juga do severa in nazaj. V teh šestih dneh sem veliko videl. Opazil sem nagli industrijski razvoj v deželi in zelo visoke kulturne manifestacije v vaših velikih mestih. Predvsem pa sem srečal vaše ljudstvo.

Zdaj je napočil čas slovesa. Moje spremstvo in jaz smo se marsičesa naučili. Kar je najvažnejše, doživeli smo globoko čustvo človeškega tovarištva. Vaša gostoljubnost in ljubeznivost je bila za nas sila koristna. A ne glede na to, kaj so se vaši gostje naučili, čvrsti prijateljski stiki med našimi prijateljskimi narodi so postali še tesnejši.

Gospod predsednik, vaši gostoljubnosti je treba pripisati, da sem videl, kako se to hrabro ljudstvo pod vašim sposobnim vodstvom z velikim uspehom spoprijeti z velikimi problemi, odkar je bila zaključena jugoslovanska osvobodilna vojna. Tu sem videl, kako raste človeško znanje in kako se zmanjšuje breme težiškega dela z uporabo modernih metod. Na lastne oči sem videl nekje v severnem delu vaše dežele naglo rast orjaške tovarne, zgrajene šele pred nekaj leti, po vojni, ki pa že izvaža svoje proizvode v nekatere azijske in južnoafriške dežele.

Gospod predsednik, to je moč doseči samo z neomajno vdanostjo, povezano z revolucionarnimi idejami vaših narodov. Brez teh idej in vdanosti, ki so navdihovale vaše ljudstvo in vas, Jugoslavija ne bi dosegla uspehov, ki jih zdaj dosegate. Gospod predsednik, globoko sem prepričan, da je napredni socialistični sistem poln revolucionarne dinamike, ki jo ta dežela izpričuje, najboljši način za zagotovitev smeri in pravega smisla življenja ter razvoja vaše dežele.

Ljubo mi je, ker sem opazil, da je socializem tu docela drugačen od socializma, ki ga zagovarjajo na Zahodu. Tam je postal socializem zastarel obrazec, ker

mu manjka revolucionarne ideje in kot tak ne more postaviti uresničljivega programa, na podlagi katerega bi bilo moč graditi. To je razlog, gospod predsednik, zakaj zahodni socializem ne more uspevati ne v Aziji ne v Afriki in tudi ne v Indoneziji. Za nas in za mnoge druge azijske in afriške dežele je nacionalizem še vedno glavni vir naših idej.

V Aziji in Afriki je nacionalizem mlad, napreden in revolucionaren. Mi ne izenačujemo nacionalizma s šovinizmom in ne tolačimo ga kot vzvišenost na naših narodov nad drugimi. Za nas

Predsednika Sukarno in Tito sta bila v ponedeljek dopoldne v Smederevu. Med potjo po Donavi je defilirala mimo »Krajine«, s katero sta potovala, vrsta naših rečnih patrolnih čolnov

Pozdrav našega predsednika

Predsednik Tito se je zahvalil predsedniku Sukarnu z naslednjimi besedami:

»Gospod predsednik, dovolite mi, da se Vam najpristrčneje zahvalim za te tople besede, ki ste jih izrekli našim narodom.

Vaš obisk v Jugoslaviji bo velikega pomena za nadaljnje utrjevanje in poglobljanje vsehstranskih stikov med našima dvema

deželama. Bodite prepričani, da ste si v tem kratkem času, ko ste bili tu, pridobili velike simpatije naši ljudi.

Zelim vam mnogo uspehov na vašem nadaljnjem potovanju in srečen povratek v vašo domovino. Prosim vas, da v imenu jugoslovanskih narodov sporočite naše najtoplejše pozdrave in želje vaši deželi in vašemu ljudstvu.

Na svidenje gospod predsednik v vaši lepi deželi.

Sukarno na Dunaju

Dunaj, 18. sept. (AFP). Predsednik indonezijske republike dr. Ahmed Sukarno je prispel dopoldne iz Beograda na Dunaj. V Avstriji bo ostal štiri dni na privatnem obisku.

V Lancaster Housu bodo pripravili bojkot Sueškega prekopa?

Nordijski pomisleki in pakistanski pogoj — Kaj naj Varnostni svet OZN ukrene, če se plova po prekopu tudi pod egiptsko upravo nemoteno nadaljuje?

London, 18. sept. — Z današnjimi razgovori zunanjih ministrov zahodnih velesil v zvezi z drugo londonsko konferenco, ki se bo začela jutri dopoldne spet v Lancaster Housu, se je formalno začela v sueškem vprašanju nova faza zahodne politike, ki naj bi še ta teden privedla do ustanovitve »zdrženja uporabnikov Sueškega prekopa«. Naloge in značaj nove organizacije naj bi bile predmet razgovorov predstavnikov 18 vlad.

Glavno vprašanje diplomatskih razgovorov bo, v čem so pravzaprav končni politični cilji zahodnih držav. Vsem udeležencem razgovorov je jasno, še preden so sedli za konferenčno mizo, da Egiptu niti na misel ne pride, da bi odobril ustanovitev zdrženja ali celo sodeloval z njim v organizaciji plovske po prekopolu. Potek razprav je torej določen že vnaprej. V Londonu podarjajo, da se bodo razprave nanašale na »nadaljnje ukrepe«. Glavna skrb britanske, francoske in ameriške vlade je bila zadnje dni, kako prikazati novi program in formulirati načrt, ki bi ga odobrile vse na konferenci zbrane dežele.

Naloga, da bi to dosegli, še zdaleč ni lahka. Predstavniki skandinavskih dežel so prišli v London s pomisleki o praktičnosti zamisli o zdrženju uporabnikov prekopa. Izjavo pakistanskega zunanjega ministra, da bo glasoval proti ustanovitvi zdrženja, so sprejeli v Foreign Office kot mrzlo prho. Ta dogodek

je dal povod za pobudo Selwyna Lloyda, ki je danes povabil predstavnika Pakistana na razgovor. Vodja iranske delegacije, zunanji minister Ardalan, je danes vztrajal na izjavi, ki jo je dal po prihodu v London, namreč, da bi se morala konferenca ukvarjati samo s proučevanjem možnosti miroljubne poravnave sueškega spora. Previdnost in rezerviranost med delegacijami ostalih dežel ne vzbujata mnogo upanja, da bi zdrženje res ustanovili.

V angleških političnih krogih pravijo, da so se trije zunanji ministri sporazumeli o glavnih obrisih načrta o plovi okrog Afrike, oziroma o akciji, ki ji pravijo tu »bojkot Sueškega prekopa«. Pri tem pripominjajo, da so se sporazumeli tudi o formuli, po kateri bi prišel sueški spor pred Varnostni svet OZN. Medtem v Londonu nestrpno pričakujejo vesti iz Suez o motnjah in zastoji v prometu po prekopolu. Demarša »zdrženja uporabnikov« pri Varnostnem svetu ne bo našla močne opore in pravne podlage, dokler bodo lahko egiptovske oblasti zagotavljale nemoteno plovo po prekopolu. Poročila s področja Suez pa pričajo, da se plova nadaljuje malone brez zastoja.

Angleško zunanje ministrstvo si prizadeva, da bi napravilo vtis popolnega ignoriranja diplomatskih akcij in stališč dežel izven londonske skupine. V Foreign Office nečesto komentirajo diplomatskih demarš Egipta, Sovjetske zveze, Sirije in Libanona pri

OZN. Veliko pozornost pa vzbujajo prizadevanja indijskega ministra Krišne Menona, ki prispe jutri iz Kaira, kjer je podrobno in ponovno govoril z Naserjem, v London. Indije sicer niso povabili na konferenco, mislijo pa, da bi utegnili biti navzočnost Krišne Menona v Londonu važna.

V Londonu se zbirajo

ustanovitelji zahodnega zdrženja uporabnikov Sueškega prekopa, ki naj bi kršilo suverenost Egipta na prekopolu

London, 18. sept. (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je prispel davi z letalom iz New Yorka v London na drugo konferenco o Suez. Malo pozneje sta prispela skupaj tudi francoski in italijanski zunanji ministri Pineau in Martino.

Dulles ob prihodu novinarjem ni dal nobene izjave. Italijanski zunanji minister Martino pa je menil, da bodo na konferenci o Suez pripravili nove predloge, ki bi bili podlaga za sporazum z egiptovsko vlado. Dejal je, da je »zelo razočaran«, ker egiptovska vlada ni sprejela Dullesovega načrta za podlago pogajanj. Glede zdrženja uporabnikov Sueškega prekopa je rekel, da bo šele videl, v čem je »bistvo tega načrta«.

Francoski zunanji minister pa je novinarjem dejal, da bo na konferenci ustanovljeno zdrženje uporabnikov Sueškega prekopa, ki bo, če bo 18 dežel za to, predstavljalo 95% vse tonaže ladij, ki plujejo po Sueškem prekopolu. »To je sila, ki jo bo Naser moral upoštevati«, je menil Pineau. Ze davi se je začelo v Foreign Officeu živahno diplomatsko delo v zvezi z jutrišnjim začetkom druge londonske konference. Ob pol desetih se je novi pakistanski zunanji minister Malik Firoz Kanun, ki vodi delegacijo svoje dežele, sestel z britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom. Zunanji ministri treh zahodnih velesil pa so se sestali v Foreign Officeu opoldne.

Sprostitev nadaljnjih dinarskih fondov iz ameriške pomoči

Beograd, 18. sept. (Tanjug.) Jugoslovanska in ameriška vlada sta se sporazumeli o nadaljnji uporabi kontrapartnih skladov ameriške gospodarske pomoči v znesku 1,43 milijarde din. Ta znesek bo porabljen za finansiranje zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva. V glavnem gre za finansiranje vzornih parcel za hibridno koruzo kakor tudi žita drugih vrst.

Omenjeni znesek je nastal že leta 1955 in 1954 kot protivrednost dolarskih zneskov, ki smo jih prejeli v okviru ameriške gospodarske pomoči, katero smo porabili za nakup pšenice in nekaterih industrijskih surovin.

PO NEHRUJEVI OBSODBI ZAHODNEGA »SUEŠKEGA ZDRUŽENJA«

ALI BO KRIŠNI MENONU USPELO »spametovati« diplomate zahodnih dežel

Kairo, 18. sept. (Tanjug). Z ukrepi pritiska zahodnih dežel na Egipt, ki so prišle do izraza z zbiranjem čet na Sredozemlju in s poskusom, da bi ustanovili »zdrženje uporabnikov«, je nastal po mnenju kairskih krogov za mir in varnost na svetu nevaren položaj. Egipt je opozoril tudi Varnostni svet OZN na nevarnosti, ki bi nastale, če bi uresnili načrt o »zdrženju uporabnikov« in je poudaril, da bi bila to najočitnejša kršitev ne le ustanovne listine OZN, marveč tudi carigradske konvencije iz leta 1888, ki je Egiptu zaupala skrb za nemoteno plovo po prekopolu. Tu poudarjajo, da bi Velika Britanija in Francija z ustanovitvijo »zdrženja uporabnikov« radi preprečili svobodno plovo ali pa povzročili takšne incidente, katerim bi morala slediti vojaška intervencija. Da bi onemogočila takšne spletke in ohranila neovirano plovo, je egiptovska vlada sklenila, da ne bo dovolila prehoda tistim ladjam, ki se ne ravnaajo po pravih tranzita in po

konvenciji iz leta 1888. V tej zvezi v Kairu poudarjajo, da so veljavni predpisi o svobodni plovi, tranzitu in plačevanju pristojbin sestavljeni v skladu s to konvencijo.

Pozornost tukajšnjih opazovalcev vzbuja nov egiptovski predlog, da bi po diplomatski poti takoj ustanovili organ za pogajanja, v katerem bi bilo zastopanih osem dežel, vsehvi Egipt. Ta odbor bi predstavljal vse dežele, ki uporabljajo Sueški prekop, oziroma ki različno gledajo na ureditev sueškega vprašanja in ki so prepričane, da bi bilo dovolj reprezentativno, da bi odbor omogočil koristna in enakopravna pogajanja. Kakor je izjavil Nehru v včerajšnji noti vladi ZDA, odpira predlog egiptovske vlade o široki mednarodni konferenci o Suezu dobre perspektive za miroljubno ureditev zadeve vprašanja.

V Kairu menijo, da »zdrženje uporabnikov Sueškega prekopa« nima nobenega upanja v praktičen uspeh, če nekatere zahodne dežele ne žele zaostritve napetosti

in ne mislijo uporabiti sile ali pa daljše hladne vojne na tem področju. Zato opazovalci opozarjajo na tisti del egiptovske note, poslani Varnostnemu svetu OZN, ki pravi, da nova sueška organizacija že zato ni upravičena, ker se razvija plova po prekopolu normalno tudi po odhodu določenege števila tujih pilotov.

Poseben pomen pripisujejo tu ponovnemu obisku Krišne Menona v Kairu. Menon je sicer izjavil, da ne namerava posredovati, toda v diplomatskih krogih sodijo, da se je začela pomembna akcija Indije v smeri »spametovanja« zahodnih držav. Pri tem tudi opozarjajo na to, da je prispel Menon v Kairo po Nehrujevem sestanku s predstavniki dežel načrta Colombo in po Nehrujevi ostrbi obsodbi »zdrženja uporabnikov«.

Pravijo, da je Indija pripravljena sprožiti nove pobude za mirno ureditev sueškega vprašanja, ki naj bi baje slonela na tem, da bi Egipt privolil v nove pogodbe o svobodni plovi, tarifah in modernizaciji Sueškega preko-

Delegacija naše vojske pri Ču En Laju

Peking, 18. sept. (Nova Kitajska). Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je sprejel danes člane jugoslovanske vojaške delegacije, ki je na obisku v LR Kitajski. Sprejemni delegacije, ki jo vodi generalni polkovnik Kosta Nagy, so prisostvovali vodilni častniki kitajske vojske. Navzoč je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v Pekingu Vladimir Popović.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 19. septembra
Suho, deloma oblačno. Temperatura ponoči med 8 in 10, v Primorju okoli 14, najvišja dnevna temperatura do 22 stopinj C.

IZJAVA PODPREDSEDNIKA POLJSKEGA SEJMA STANISLAVA KULCZYNSKEGA
OB OBISKU NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Jugoslavanski paviljoni so dokaz velikega razvoja industrije v Jugoslaviji

Zagreb, 18. sept. — Poljska parlamentarna delegacija si je danes ogledala Zagrebski velesejem v spremstvu predstavnika Sabora Hrvatske. Poljski parlamentarci so si ogledali najprej jugoslovanske paviljone, nato pa paviljone Poljske, Kitajske, ZSSR, Českoslovaške in Vzhodne Nemčije.

Vodja delegacije in podpredsednik poljskega Sejma Stanislav Kulczyński je dal sodelavcu »Borbe« tole izjavo:

»Videl sem jugoslovanske paviljone in z občudovanjem me

navdaja bogata izbira proizvodov, posebno še bogata izbira proizvodnih strojev, namenjenih široki potrošnji. Nisem se nadejal, da je jugoslovanska industrija tako bogata, posebno še

proizvodnja blaga za široko potrošnjo. Zelo mi je bila všeč naša tekstilna industrija, posebno še barva tkanin in puloverji. Skratka, ta razstava priča o velikih možnostih industrije in o skrbi za življenjski standard.

»Prijetno nas je tudi presenetila,« je nadaljeval podpredsednik Kulczyński, »proizvodnja blaga, namenjenega vasi, zlasti še kmetijskih strojev in ostalih predmetov za vsakdanjo rabo na kmetih. Jugoslavanski paviljoni so veliko pričevanje o delu vaših narodov in o tako velikem razvoju industrije v vaši deželi. Lahko vam samo želim nadaljnega napredka,« je zaključil vodja poljske parlamentarne delegacije.

Člani poljskega Sejma so si davi ogledali Muzej ljudske revolucije, popoldne pa so obiskali Moderno galerijo Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Nocoj so odpotovali na agroindustrijski kombinat v Belju.

K. K.

OB PRIHODU DELEGACIJE INDONEZIJSKE TRGOVINSKE
IN INDUSTRIJSKE ZBORNICE V JUGOSLAVIJO

VELIKE MOŽNOSTI

za gospodarske stike z Indonezijo

Beograd, 18. sept. (Tanjug). — Danes je prispela v Beograd na povabilo Zvezne zunanjetrgovinske zbornice delegacija indonezijske trgovinske zbornice. Med bivanjem v naši državi bodo predstavniki indonezijskega gospodarstva proučili možnosti za razširitev trgovine med obema deželama.

»Srečni smo, da je do našega obiska prišlo takoj po bivanju predsednika Indonezije Sukarna,« je rekel sodelavcu Tanjugu vodja delegacije dr. Purvanegara. »Naš namen je,« je pripomnil, »najti

najboljši način za upostavitve širokega in iskrenega gospodarskega sodelovanja z vašo deželo.

Vodja indonezijske delegacije je opozoril, da so dane velike možnosti, da bi jugoslovanska podjetja kupovala indonezijsko gumo, kopro, čaj, kavo, kositer in kositrove rude, začimbe, palmovo olje, tikov les in podobno blago, ki ga je Jugoslavija v zadnjih dveh letih že kupovala. Indonezijski uvozniki pa se najbolj zanimajo za nakup jugoslovanskih industrijskih proizvodov, kot so razne naprave in stroji, cement, kemični izdelki, tekstil in potrošni blago. »Prepričan sem, da bo igrala vaša dežela v prihodnje veliko vlogo na indonezijskem trgu,« je rekel na koncu dr. Purvanegara.

Indonezijski gospodarstveniki so po krajšem postanku v Beogradu odpotovali z letalom v Zagreb, kjer si bodo ogledali velesejem.

Delegacija Grške pravoslavne cerkve v Pirotu

V Pirotu je bila včeraj dopoldne na pokopališču grških vojakov, padlih v prvi svetovni vojni, svečana komemoracija, ki so se je udeležili arhiepiskop Aten in vse Grčije g. Dorotaj ter druge visoke osebnosti Grške pravoslavne cerkve iz njegovega spremstva. Komemoraciji je prisostvoval tudi patriarh Srbske pravoslavne cerkve g. Vikentije Prodanov, dalje član Izvršnega sveta Srbije Milan Popović, tajnik Zvezne verske komisije Miloje Dilparić in drugi.

NOVOSTI S KMETIJSKEGA VELESEJMA V NOVEM SADU

Številni novi izdelki jugoslovanske industrije kmetijskih strojev

Novi Sad, 18. sept. (Tanjug). Jugoslovanska industrija kmetijskih strojev, ki izdela letno 15.000 ton raznih strojev in nad 2000 traktorjev, je razstavila na letošnjem mednarodnem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu številne nove proizvode.

Letos so prvič razstavili kombajne, izdelane po licenci tvrdke Massey-Harris, ki so jih montirali v tovarni kmetijskih strojev v Zemunu. Predvidevajo, da bo ta kolektiv v šestih letih sam začel izdelovati te kombajne. Za prihodnje leto bodo izdelali mlatilnico, prvi del tega univerzalnega stroja. Majhni ročni traktorji so prav tako zbudili veliko zanimanje med domačimi kmetovalci. Za prihodnje leto bodo izdelali dvajset takšnih strojev, ki jih bodo dali na razpolago nekaterim kmetičkim gospodarstvom, leta 1958 pa jih bodo začeli redno proizvajati. Ročne traktorje je moč koristno uporabiti pri oranju, prevažanju, kultivanju, košnji in drugih kmetičkih delih. Tovarna »Zmaj« je razstavila tudi novi elevator za slamo ter nekatere druge stroje.

Mariborska tovarna kmetijskih strojev je razstavila številne nove stroje za zaščito rastlin. Kolektiv te tovarne, v kateri so doslej proizvajali razne kmetijske stroje, bo preusmeril svojo proizvodnjo izključno na stroje za zaščito rastlin. Po vsej deželi, posebno v Vojvodini in Makedoniji je veliko povpraševanje po raznih škropilnicah. Novi stroji bodo omogočili, da bodo hitreje in lažje zatirali razne rastlinske bolezni in škodljivce, ki povzročajo našemu kmetijstvu vsako leto nekaj milijard dinarjev škode.

Petrovaradinska tovarna kmetijskih strojev »Pobeda« je izmed

Prihod poljskih članov jugoslovansko-poljske komisije za tehnično sodelovanje

Včeraj so prispeli v Beograd poljski člani mešane jugoslovansko-poljske komisije za znanstveno tehnično sodelovanje. V poljski delegaciji, ki jo vodi prvi podpredsednik planske komisije Leon Kasman, je tudi minister živilske industrije Mičislav Hofman.

Jugoslovansko delegacijo v mešani komisiji bo vodil tajnik Zvezne industrijske zbornice Zvonko Morić. Mešana jugoslovansko-poljska komisija bo razpravljala o tem, kako bodo uveljavljali sporazum o znanstveno tehničnem sodelovanju, ki sta ga obe deželi sklenili novembra lani.

novih proizvodov razstavila na velesejmu traktorske trosilce umetnih gnojil in vprežne kosilnice, namenjene goratim krajem. Kosilnica je zlasti pripravna za košnjo v Sloveniji in Bosni.

Tovarna iz Hoč pri Mariboru je razstavila velike električne inkubatorje, ki jih bo letos začela serijsko izdelovati.

Razdelitev nagrad na novosadskem kmetijskem velesejmu

Generalni sekretar Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic Jugoslavije Vojin Popović je razdelil včeraj razstavljalcem na mednarodnem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu denarne nagrade, pokale, medalje in diplome za najboljšo živino. Nagrade za živino ter mesne in mlečne izdelke znašajo skupno 17 milijonov dinarjev, za kmetijske pridelke pa okrog 3 milijone 800 tisoč dinarjev.

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OLO MARIBOR

Obravnavanje problemov

ki zadevajo izpolnitev družbenega plana in proračuna za letošnje prvo polletje

Maribor, 18. avgusta. Danes je bila skupna seja obeh zborov OLO, ki sta obravnavala probleme v zvezi z izpolnitvijo družbenega plana in proračuna za prvo polletje 1956. Predsednik sveta za finance in družbeni plan inž. Stojan Perharc je podal v zvezi s tem obširno poročilo.

Ze pred dnevi smo poročali, da niso v okraju izvršili niti fizičnega niti vrednostnega obsega planirane proizvodnje. Prav tako je padla proizvodnost dela, čeprav se je število delavcev povečalo. Razloge je med drugim iskati v tem, da je v prvem polletju izpadla več kot enomesečna proizvodnja zaradi pomanjkanja elektrike. Nekaj krivde je pripisati tudi slabi organizaciji nekaterih podjetij, medtem ko povzročajo ponekod preplah še zaloge, ki so večje nasproti prvemu polletju lanskega leta za 83%. Tudi kapacitete niso povsem izkoriščene. Vsekakor je pa razveseljivo to, da je udeležba materialnih stroškov v bruto produktu padla za 2%, kar pomeni, da se podjetja že naslanjajo na lastne

rezerve, kamor jih silijo tudi razmere na tržišču.

Prav tako je razveseljivo, da je porastel izvoz predvsem gotovih proizvodov. Kar zadeva proračun, je položaj dokaj kritičen. Proračunska kvota, ki so jo letos odmerili okraju, je nepravilna. V tej kvoti niso na primer upoštevali 10% stanovanjski sklad za finančno samostojne zavode. Razen tega so se težave povečale z neravnanim planiranjem dobička in neizvršitvijo plana v prvem polletju. Nadalje je okraj prikrajšan pri taksah na motorna in vprežna vozila, pri taksah na hibridne trte, pri prometnem davku za les, ki ga prodajajo privatniki, in podobno. O tem bomo obširno še poročali.

Predstavniki Moskve zaključili razgovore v OLO Beograda

Predsednik Izvršnega komiteja Moskovskega mestnega sovjeta Bobrovnikov in ostali člani delegacije so imeli včeraj zaključni razgovor s predstavniki ljudskega odbora Beograda, v katerem je sodeloval predsednik Miloš Minić s podpredsednikoma in tajnikom ljudskega odbora.

Člani delegacije so se zanimali za organizacijo ljudske oblasti, gospodarstva, prosvete, ljudskega zdravstva in za druga področja družbenega življenja. Govorili so tudi o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji.

Delegacija Moskovskega mestnega sovjeta je dopoldne obiskala osemletko »Djuro Strugar«, kulturni dom »Brata Stamenkovića« in gospodinjski servis občine Palilula, popoldne pa si je ogledala mestno bolnišnico za TBC.

Beograd, 18. sept. (Tanjug). Sovjetski veleposlanik v Beogradu N. Firjubin je priredil popoldne sprejem ob obisku delegacije moskovskega sovjeta v Jugoslaviji. Na sprejemu so bili predsednik OLO Beograda Miloš Minić, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrović Vidić, sekretar Mestnega komiteja ZK Beograda Djurica Jojkić in drugi.

Z ZASEDANJA OLO KRANJ

Velik odstotek nedokončane proizvodnje

v prvem polletju in zakasnelo odobranje posojil
iz okrajnega investicijskega sklada

Kranj, 18. septembra. Pod predsedstvom podpredsednika OLO Kranj Dušana Horjaka je bilo danes po letnih počitnicah prvo zasedanje OLO Kranj, ki mu je prisostvoval tudi tajnik Ljudske skupščine LRS Miha Potočnik. Na skupni seji obeh zborov so odborniki poslušali poročilo o izvršitvi polletnega družbenega plana in poročilo o stanju okrajnega investicijskega sklada ter sprejeli smernice za izkoriščanje tega sklada.

Na ločenih sejah sta oba zbora odobrila garancijsko izjavo za posojilo iz republiškega investicijskega sklada tovarni »Sava« v višini 30 milijonov dinarjev in dala privolitev v pogodbo o dograditvi tekstilne šole na Primškovem. S to pogodbo se je OLO obvezal, da bo za gradnjo te šole prispeval 20 milijonov dinarjev. Šola bo dograjena predvidoma do 1. septembra 1958.

Poročilo o izvršitvi družbenega plana za prvo polletje je prebral predsednik Sveta za družbeni plan in finance Pavle Tolar. Navedel je v glavnem ugotovitve, o katerih smo poročali že v večernejši konferenci s predstavniki vseh podjetij Gorenjske. Po mnenju Sveta za gospodarstvo in zaveda za plan je v normalnih okoliščinah plan moč celo preseči in so zaradi tega ocene podjetij nerealne. Značilen pojav za prvo polletje je zelo velik odstotek nedovršene proizvodnje. Vsa industrija je imela v polletju nedovršene proizvode za 1 milijardo 190 milijonov dinarjev, od tega Zelezarna Jesenice 458 milijonov, Iskra-Kranj 289 milijonov, lesna industrija 215 milijonov, tekstilna industrija 135 milijonov itd. Tovarni Horjak je poudaril, da podjetja umetno sama vzdržujejo nedovršeno proizvodnjo, da bi se tako izognila plačilu družbenih obveznosti.

Zanimivo je, da je okrajni ljudski odbor poročilo o izvršitvi polletnega plana in smernice gospodarskim organizacijam za izvrševanje plana v drugem polletju sprejel brez kakršnekoli razprave.

Pri razpravi o stanju okrajnega investicijskega sklada so vsi odborniki podprli interpelacijo

odbornika Toneta Hafnerja, ki zahteva, naj OLO ugotovi, kdo je zakrivil, da se posojila iz tega sklada odobravajo šele sedaj, ko bo že kmalu konec gradbene sezone. Prosilci so vse leto čakali na sredstva, zdaj jih pa bodo mnogi od njih spričo naglice verjetno koristili tudi nesmotno. To vprašanje je treba razčistiti zaradi tega, da se prihodnje leto ne ponovi več.

Dasi ima okrajni investicijski sklad skupno 1 milijardo 32 milijonov dinarjev, ostane prostih

sredstev z odšteti omejitve udeležbe višjih organov in namenske vsote za kmetijstvo le še 201 milijon. Od tega je bilo že prej določeno za gradnjo okrajne upravne stavbe 70 milijonov, za že angažirane gospodarske organizacije 59 milijonov, za cestni promet 18 milijonov, za investicije v industriji, obrti, gostinstvu in trgovini pa ostane samo 54 milijonov dinarjev.

Na predlog poslanca Igorja Petrneta je ljudski odbor sprejel priporočilo, naj bi iz teh preostalih 54 milijonov zagotovili še 5 in pol milijona posojila za elektrifikacijo Zirovskega vrha, ki čaka na dokončana dela že od leta 1952. Faktično je to priporočilo brez pomena, ker po izjavi tov. Horjaka letos sredstev za negospodarske investicije iz tega sklada ne bo moč dobiti. Pač pa bo priporočilo OLO lahko upošteval pri razdelitvi sredstev v prihodnjem letu.

Kr.

V LJUBLJANSKEM OKRAJU SE PRIPRAVLJAJO NA

ustanavljanje proizvajalnih poslovnih zvez

Gospodarsko poslovno zvezo so v ljubljanskem okraju že ustanovili, medtem ko se na ustanavljanje proizvajalnih poslovnih zvez zlasti v zadnjem času pospešeno pripravljajo. Nedavno so bile v okraju sektorske konference s predstavniki kmetijskih združ, včeraj pa so o pripravah na ustanovne občne zbere kmetijskih proizvajalnih poslovnih zvez razpravljali tudi na upravnem odboru Okrajne zadrzne zveze Ljubljana.

Ponovno so govorili o že znanih naloga proizvajalnih poslovnih zvez in med drugim tudi omenili, da bodo proizvajalne poslovne zveze nedvomno v začetku našle težave in da ne bodo mogle čez noč izpolniti težnj kmetijskih proizvajalcev, namreč prispevati k takemu povečanju kmetijske proizvodnje, ki bo v bodočnosti krila potrebe industrijske Ljubljane. Gotovo je, da bodo morale odločno poprijeti za delo, krepiiti socialistične odnose, odpravljati zaostalost in naučiti dobrš del zadržnikov, da bodo kmetovali na podlagi gospodarskega računa.

Proizvajalne poslovne zveze morajo imeti konkretne načrte dela, v katerih naj bi bilo težišče na zadržnih investicijah, povečanju blagovne proizvodnje itd. Seveda morajo program nakazati realne možnosti posameznih poslovnih zvez. Predlog o ustanavljanju proizvajalnih poslovnih zvez v ljubljanskem okraju še ni dokončan in ga bo Okrajna zadrzna zveza predložila v pretres Okrajnemu odboru Socialistične zveze in Okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana. Proizvajalne zveze, ki bodo prevzele vse delo, ki je povezano s kmetijstvom, bodo ustanovljali na podlagi gospodarskih potreb in koristi. Kjer so si s tem že na jasnem, bodo kar zaželi s pripravami za ustanovne občne zbere proizvajalnih poslovnih zvez in s pripravo programov dela, za to in za ustanavljanje iniciativnih odborov so na včerajšnji seji zadovoljili člane upravnega odbora, tako da bi že pozimi ustanovili proizvajalne zveze.

V razpravi so našli vrsto nalog, ki čakajo proizvajalne poslovne zveze. Treba bo izboljšati servisno službo, nabaviti razne stroje, ki bodo pocenili in olajšali kmetičko delo itd. Poudarjali so potrebo po znižanju proizvodnih stroškov in povečanjem vplivu zadržnih organizacij na kmetijske proizvajalce. Ni dvo-

POSVETOVANJE O UPORABI JEDRSKE ENERGIJE
V ELEKTROGOSPODARSTVU

Poiskati bo treba možnosti da bi praktične vire elektroenergije zamenjali z elektroenergijo iz jedrskih središč

»Čeprav ima naša dežela razmeroma velike rezerve običajnih goriv, zlasti pa znaten hidropotencial rek, nam to ne sme zamisliti pogleda v prihodnost. To velja tembolj, ker lahko zanesljivo rečemo, kakšen bo razvoj jedrske energije. Niso izključena velika presenečenja, kakor je pridobivanje te energije s termionuklearno reakcijo,« je rekel predsednik Elektrogospodarske skupnosti inž. Ceda Miličević, ko je včeraj v Srbski akademiji znanosti zadel dvodnevno posvetovanje o uporabi jedrske energije v elektrogospodarstvu.

Po mnenju, ki ga je bilo slišati na tem velikem zboru kakih 260 strokovnjakov, bi moralo naše gospodarstvo z velikimi primanjkljaji energije v poletnih mesecih, ki jih običajno nadomajamo iz termoelektrarn, poiskati možnosti, da bi te praktične vire elektroenergije zamenjali z elektroenergijo iz jedrskih središč.

V tem smislu je govoril tudi tajnik Zvezne komisije za jedrsko energijo inž. Slobodan Nakičević, ki je poudaril, da pomeni to posvetovanje pravzaprav prehod od proučevanja k uporabi jedrske energije na širši

fronti, od česar bo imela naša industrija veliko korist.

Včeraj je inž. Salomon Sujica prebral referat »Razvoj elektroenergetike in jedrske energije na svetu«, inž. Milorad Ristić pa referat o »Načelih jedrske energije«. V obsežnem in dokumentiranem referatu je Sujica poudaril, da si po svetu na vsot prizadevajo, da bi zgradili in izpopolnili atomske elektrarne, ki še zmerom niso prava konkurenca ceni elektroenergije iz termoelektrarn. Po optimističnih prognozah lahko pričakujemo prvo energijo iz atomske elektrarne leta 1964, pesimisti pa pravijo, da šele leta 1972 ali celo 1980. Ker pa so to šele ugibanja, ki ne računajo z nobenimi skoki ali presenečenji, moramo storiti v naši deželi vse za izšolanje kadrov in za uporabo ostalih možnosti za ta zamotani tehnični posel.

Prihod strokovnjakov UNESCO za šolstvo

Skupina petih uglednih tujih strokovnjakov za šolstvo je včeraj prispela v Beograd. Tujji strokovnjaki so imeli v Zveznem zavodu za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj razgovore o naši šolski reformi, danes pa bodo odpotovali v nekatera jugoslovanska mesta, kjer bodo obiskali šolske in druge kulturno-prosvetne ustanove.

To je prva skupina tujih strokovnjakov za šolstvo, ki jo pošilja UNESCO v našo državo, da bi se seznanila z jugoslovansko šolsko in prosvetno problematiko. Strokovnjaki se bodo mudili pri nas dva do tri mesece in imeli vrsto sestankov z našimi prosvetnimi delavci, razen tega pa bodo predavali na štirimajstrednih seminarjih za učitelje in profesorje.

S predlogom uprave tržišča in sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri OLO Ljubljana za ukinitve ljubljanskega sejmšča so se odborniki strinjali. Ne glede na to, da lokacija ne ustreza, so predlog o ukinitvi podprli, ker so v ljubljanskem okraju kmetijske zadrge v glavnem že sopsobne odkupovati živino in prašiče. Gospodarsko poslovno zvezo v Ljubljani bodo posebej zadovoljili, da zagotovi odkup živili, ki jih sedaj prodajajo na sejmšču. Gospodarska zveza naj bi tudi zbrala podatke o sejmih in v sporazumu s kmetijskimi zadržnimi predlagala občinam, naj predvsem v vzrejnih središčih osnujejo nove sejme.

M. R.

Prva znamenja popuščanja cen

Indeks življenjskih stroškov je od maja do avgusta
popustil od 109 na 102

Naši indeksi cen so letos do maja še po malom narasli, zadnje mesece pa se je gibanje obrnilo v nasprotno smer. Indeks cen na drobno je že v juliju prvokrat popustil od 105 na 104 (poprčjeje 1955 je enako 100). Pocenili so se predvsem kmetijski pridelki, med industrijskimi izdelki pa so deloma nazadovale cene tekstilnega blaga.

Se izrazitejšo so bile te spremembe v avgustu. Za ta mesec nam je za sedaj znano gibanje indeksa življenjskih stroškov, ki kaže v tem mesecu občutljivejši padec. Življenjski stroški štiričlanske delavske družine so letos dosegli najvišje stanje v maju, ko se je indeks življenjskih stroškov povzpela na 109. Rahlejšo popuščanje tega indeksa sta nam prinesla že junij in julij. V juniju je indeks popustil na 108, v juliju pa na 107. Po najnovejših podatkih pa smo v avgustu zabeležili nadaljnji padec od 107 na 102. Tako je bil v avgustu indeks življenjskih stroškov že za 7 točk nižji kakor v maju in se je z razliko ene same točke približal lanskemu indeksu v istem mesecu. V teh podatkih se zrcali uspeh naše politike stabilizacije tržnih razmer.

Popuščanje indeksa življenjskih stroškov je pripisati v prvi vrsti pocenitvi nekaterih živil. V tej dobi se sicer vsako leto ob novi letini živila pocenijo, vendar je letošnje popuščanje izrazitejšo kakor druga leta. To nam potrjuje gibanje delnega indeksa

stroškov prehrane. Od najvišjega stanja v maju je ta indeks letos popustil od 113 do 101, medtem ko se je lani v istem razdobju zmanjšal le od 105 na 100. V ostalem opažamo delno popuščanje tudi pri cenah tekstilnih izdelkov in sezonske obutve. Popuščanje celotnega indeksa življenjskih stroškov bi bilo še izrazitejšo, če ne bi v zadnjih mesecih zabeležili tudi nekaterih podražitev, tako podražitev pijak kot posledico uvedbe občinskega prometnega davka ter delne podražitve kuriva in nekaterih storitev. Vsekakor lahko računamo, da nam bodo prihodnji meseci prinesli pocenitve še na nekaterih drugih področjih, tako da se bodo življenjski stroški verjetno zmanjšali pod lansko raven. S.

Predstavnika kmečkih delovnih združ odptovala v Varšavo

Sinoči sta odpotovala v Varšavo predsednik Kmetijske zbornice Srbije Ilija Tepavec in predstavnik zadrzne zveze Hrvatske dr. Branko Pavić.

Skupaj v šolski klopi

Kordon narodne garde je ščitil dva črna otroka, ki sta krenila prvič v šolo v mestecu Clay v državi Kentucky v ZDA. K pokuku, ki je bil pod zaščito strojne narodne garde, je prišlo samo štiri ali pet belih otrok.

Takšne vesti prihajajo malone vsak dan iz južnih dežel ZDA, odkar se je začelo novo šolsko leto, drugo po vrsti po odloku Vrhovnega sodišča, s katerim je bila rasna segregacija — ločeno šolanje otrok črncev in belcev — proglašena za protizakonito.

Grozne množice zaslepljenih rasno zavernih belih demonstrantov, ki preprečujejo črnim mlajškom, da bi sedli v iste klopi s svojimi belopoltnimi vrstniki. Tanki narodne garde na ulicah naseljav v državah Texas in Tennessee, razjarjeni krajevni prvaki Demokratske stranke z Juga, ki obsojajo Stevensonovo zato, ker je podprl odlok sodišča o odpravi rasnega razlikovanja, vse to vedno znova potrjuje, da secesionistična vojna pravzaprav ni bila zaključena leta 1865. Odstranitev zadnjih sledov rasne diskriminacije na jugu še spremljajo hude težave, izvirajoče iz temnašnih rasističnih tradicij.

Vse to ni niti novo niti nepričakovano. Novo je na začetku tega burnega šolskega leta v južnih državah to, da se področje segregacije postopoma, toda občutno zožuje. Po nedavnih poročilih je program rasne integracije zajel okrog 400.000 črnih učencev, okrog 45.000 več kakor lani. Desegregacijo so uveljavili v 725 šolskih okrožjih — v 186 več kot v prejšnjem šolskem letu.

V državah nekdanje konfederacije — središčih nekdanjega suženjstva in sedanje rasne diskriminacije so dosledno segregacijo v šolah »ohranili« le še v Alabami, Georgiji, Louisiani, Missisipi, v obeh Karolinah in v Virginiji. Odlok Vrhovnega sodišča o združitvi »belih« in »drugopoltnih« šol so dokončno uveljavili samo v okrožju Kolumbiji. V ostalih južnih državah pa so ga uveljavili bolj ali manj, tako od države Missouri, kjer program integracije zajema okrog 88% črnih učencev, do države Tennessee, kjer so v srednje šole za zdaj sprejeli samo nekaj črnopoltnih dijakov.

Proces integracije je marsikod boleč za mlade črnce in njihove starše. Od njih zahteva precejšnjo

mero hrabrosti, ker zakon predpisuje samo to, da se črncu ne sme preprečiti vpis v šolo belcev. Poudarja, povezana z vsem začetnim tveganjem, mora včasih priti iz vrst črncev.

Dejstvo, da so mnogi starši pripeljali svoje otroke v »belo šolo« v zvezi s tem, grožnjam in ustrahovanju, dokazuje, da je čedalje več ameriških črncev odločenih, izvojevati si do kraja pravice, za katere jamči ustava. Odloki sodišč, da bodo z oboroženo zaščito podprli njihove pravice, čedalje močnejša solidarnost na prednega dela belega prebivalstva tudi v znanih središčih segregacije, podpora javnosti v ostalih krajih ZDA in pozitivno stališče voditeljev obeh vodilnih strank — vse to je povzročilo desegregacijo. Ta proces je v zvezi nemirom tu pa tam — hrabriten. Očitno je, da je odpor proti rasni diskriminaciji že globoko prodiral tudi na Jug in da raztaplja do nedavna trdno enotnost njegovih zagovornikov.

Sovjetska poslatica Kongresu

Peking, 18. sept. (TASS). — CK KP Sovjetske zveze je poslal VIII. kongresu KP Kitajske poslatico, v kateri pravi, da je ustanovitev LR Kitajske odprla novo dobo v življenju kitajskih ljudi. V poslatici je poudarjeno, da sta bila kitajska ljudska revolucija in ustanovitev LR Kitajske v dosedanjih zgodovinskih socializma po oktobrski socialistični revoluciji najpomembnejši dogodki, ki je silno močno vplival na razvoj osvobodilnega boja po svetu.

Kitajski narod je pod vodstvom KP uspešno uveljavil važne demokratične reforme, zaključil obnovo narodnega gospodarstva, zdaj pa stopa na pot socialistične izgradnje velikega obsega. V poslatici je rečeno, da KP Kitajske na podlagi marksističnoleninistične nauka teoretično snuje oblike za vključevanje desetih milijonov drobnih kmečkih gospodarstev v zadrugištvo v skladu s posebnimi razmerami na Kitajskem.

Socialistično sodelovanje

Zadnje dni je bilo v Beogradu več sestankov predstavnikov Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in članov delegacije Delavske partije Norveške. To je zdaj že redna oblika sodelovanja delavskih gibanj Norveške in Jugoslavije. Med mnogimi dosedanjimi obiski političnih, sindikalnih, gospodarskih in ostalih delegacij so se razvile zanimive in politične razprave o vprašanjih notranjega razvoja v obeh deželah, mednarodnega delavskega gibanja in splošnega položaja na svetu. Na podlagi tega so tudi sklenili, da bodo vsako leto skupni sestanki predstavnikov Delavske partije Norveške in SZDL, na katerih se bo razvila o vnaprej določenih temah vsestranska in svobodna izmenjava mnenj in izkušenj.

Prvi sestanek takšne vrste je bil lani v Oslu. Te dni pa so se v našem glavnem mestu znova

sestali ugledni politični delavci obeh dežel, da bi pojasnili svoja in slišali tuja mnenja o neizčrpni tematiki naših dni; o razvoju socializma in krepitvi miroljubnih stikov med narodi. Povsem naravno je, da prihajajo v razvoj mednarodnih stikov čedalje bolj do izraza težnje naprednih sil sleherne dežele, da se seznanjajo s pridobitvami notranjega razvoja ostalih dežel in da s svobodnimi pravami in objektivnim primerjanjem svojih in tujih uspehov in pogojev, spoznajo tiste splošne zakonitosti nadaljnje razvoja, ki jih v vsakodnevni praksi najde odgovore na mnoga tako zamotana in pereča vprašanja sedanjega sveta.

Na drugi strani je takšno sodelovanje, ki izrecno poudarja načelo neodvisnosti in enakopravnosti sleherne dežele, tudi pomemben činitelj v sedanjih naporih za okrepitev miru na svetu. Takšno sodelovanje ni namreč izraz ozihih in kratkoročnih koristi, te ali one države, tega ali onega bloka. Nasprotno, v njem se zrcalijo najširše težnje vsakega naroda, da najde čim uspešnejše oblike aktivne in miroljubne koeksistence z drugimi, predvsem težnja, da vsak narod sam, povezan preko raznovrstnih oblik sodelovanja z vse-

mi ostalimi kot enakopraven partner prispeva svoj delež k uresničevanju miroljubnih ciljev. Dosedanje sodelovanje SZDL z Delavsko partijo Norveške, kakor tudi mnoge oblike stikov s socialističnimi gibanji ostalih dežel, ki se zadnje čase čedalje bolj krepe, zgornjo pričajo o velikih možnostih nadaljnega razvijanja in poglobljanja sodelovanja v mednarodnem delavskem gibanju, hkrati pa tudi o mnogih perečih vprašanjih sodobnega človeštva, na katere morajo najti odgovore prav napredne sile sveta. M. B.-c

Stevenson o sueškem sporu

Washington, 18. sept. (AFP). — Demokratiški kandidat na predsedniških volitvah Stevenson je izjavil na svojem prvem shodu v predvolilni kampanji, da je z izbruhom sueške krize nastal »nevaren položaj«. Pripomnil je, da je Eisenhowerjeva vlada pokazala popolno nerazumevanje do novih sil, ki rastejo v Aziji in Afriki. Stevenson je izrazil mnenje, da Dullesova kolebljiva politika zlasti še glede Asuanskega jezua ne more biti koristna. Stevenson je tudi dejal, da v sedanjem položaju noče povzročiti težav predsedniku Eisenhowerju in Dullesu in da bo zato izkoristil ugodnejšo priložnost, da bi zahteval pojasnila v zvezi s sporom zaradi Sueškega prekopa.

Glede ameriških vojaških problemov se je Stevenson izrekel za revizijo vojaške politike, vendar je poudaril, da so bili demokrati vedno pristaši močnih vojaških pozicij.

BOJ PROTI DRAGINJI V FRANCIJI

Pariške tržnice in pekarnice zaprte

Dvodnevna stavka branjevcev in pekov — Delne posledice vojne politike vlade v sueškem sporu — Molletovi sindikati proti »političnim« stavkam

Pariz, 18. sept. (Tanjug) Davi v Parizu ni bilo moč dobiti ne sadja, ne sočivja. Vse tržnice so bile zaprte, ker so prodajalci začeli dvodnevno stavko v protest proti visokim davkom in majhnim zaslužkom. To je posledica velikega boja, ki se bje čedalje srditeje po vsej deželi proti zvišanju cen in draginji hkrati z delavskimi zahtevami po zvišanju mezd.

Hkrati stavkajo po vseh mestih okrog Pariza tudi peki, tako da so stale danes pred pariškimi prodajalnami kruha dolge vrste potrošnikov tudi iz okolice, kjer so pekarnice že dva dni zaprte. Pomanjkanje kruha je v Parizu veliko, prodajalci pa napovedujejo, da bodo začeli tudi sami stavkati, ker so včeraj izgubili »malo ekonomsko vojno« proti policijskim agentom, ki noč in dan nadzorujejo strogo izpolnjevanje vladne prepovedi zvišanja cen. Nad 600 pekov so že kaznovali, ker so razen maksimiranih cen zahtevali od kupcev še prostovoljni prispevek za kritje »izrednih rezijskih stroškov«. Tako se je kruh dejansko podražil za 5 do 8%.

Molletova vlada si zdaj na vse načine prizadeva, da bi blokirala cene in zajezila nadaljnje naraščanje draginje. Pogajanja med sindikati in vlado, ki se še nadaljuje, še niso rodila zaželene

ga uspeha. Generalne konfederacije dela zahtevajo zvišanje zakonite minimalne plače za 3500 frankov mesečno, socialistični sindikat »Force Ouvriere« pa je nastopil proti »političnim« stavkam, ki se širijo v deželi kot podpora zahtevam po zvišanju plač. Vodstvo katoliških sindikatov pa se je danes izrekel za splošno revizijo plač in zahtevalo zvišanje življenjskega minimuma za delavce, ni pa še zavzelo dokončnega stališča glede stavk, ki so zajele že kakih 35 do 40 tisoč delavcev, večidel rudarjev in kovinarjev.

Zivljenjski stroški so v Franciji zadnje tedne naglo narasli. Po uradnih podatkih so narasle cene živil in glavnih potrebščin za široko potrošnjo od začetka leta za 15 do 22%. Velike motnje na trgu pa so nastale, ko je izbruhnila sueška kriza, ker so trgovci pozneje nakopičili velike količine kave, čokolade, konzerv in drugih trpežnejših živil ter začeli spekulirati z njimi. Cene tega blaga so poskočile povprečno za 12 do 18%.

Grški zunanjepolitični stiki v zvezi s Ciprom

Atene, 18. sept. (AFP). Predsednik parlamenta Rodopoulos je odpotoval na Dunaj, kjer bo avstrijskim državnikom razložil grško gledišče o ciprskem problemu.

Enako misijo je prevzel tudi bivši direktor zunanjega ministrstva Paradakis, ki bo ob koncu septembra potoval v Kairo, nato pa še v Saudsko Arabijo, Irak, Iran, Jordanijo, Libanon, Libijo, Maroko, Sudan, Sirijo in Tunizijo.

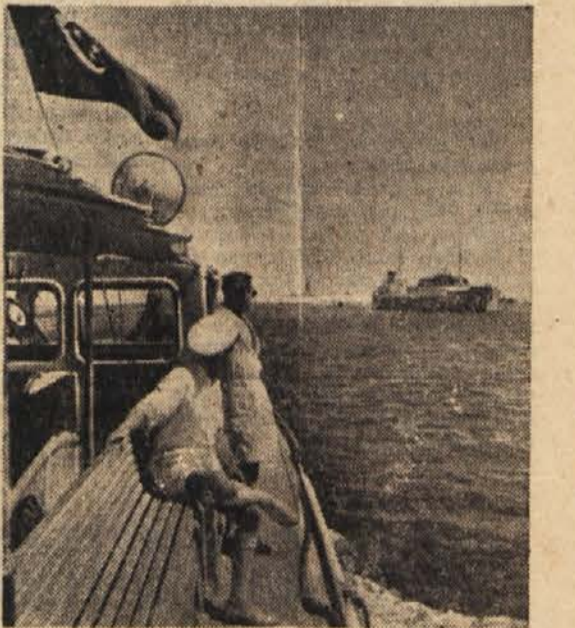
Kitajska podpira Egipt

Peking, 18. sept. (Nova Kitajska). — Predsednik LR Kitajske Mao Ce Tung je izjavil novemu egiptovskemu veleposlaniku v Pekingu Hasanu Ragabu, da bosta vlada in ljudstvo Kitajske storila vse, kar moreta, da bi podprla Egipt v sporu zaradi Suez. Mao Ce Tung je izrazil tudi prepričanje, da bo »egiptovski narod v tem boju vsekakor izbojeval končno zmago«.

Kitajska vlada je včeraj poslala pismo egiptovski vladi, v katerem izjavlja, da pomeni »združenje uporabnikov Sueškega prekopa« načrt, »da bi nasilno prevzeli upravljanje Sueškega prekopa«.

Na Sueškem prekopu: promet se razvija vse do zdaj nemoteno.

V plovbi po prekopu sodeluje vedno več domačih in tujih pilotov, ki bodo v nekaj dneh povsem nadomestili odhajajoče britanske, francoske, nizozemske in italijanske pilote. Plovbo nadzorujejo, kakor kaže slika, patrolne ladje egiptске mornarice

Kakor zares: Obrambne vaje egiptskih prostovoljcev na področju v bližini Sueškega prekopa

Švicarji: rožljanje z orožjem se mora nehati

Zeneva, 18. sept. (Reuter). Neodvisni »Suisse« pravi danes v uvodniku, da je predlagano združenje uporabnikov Sueškega prekopa vojni stroj, ki bi ga bilo treba na londonski konferenci razkrinkati. »Izzivalni značaj tega združenja je bil takoj očiten,« piše časnik. Izmed 18 dežel jih 16 ni prav nič vnetih za to, da bi se vojskovanje za francoske in britanske koristi. »Če pa konferenca že mora roditi kak sad, potem pa naj predvsem ukrene, da se bo rožljanje z orožjem nehalo.«

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT ZAHODNI USLUŽBENCI ODHAJAJO

Kairo, 18. sept. (AFP) Prva skupina 72 uslužbencev zahodne sueške družbe je odpotovala danes z letalom iz Kaira v Pariz. V tej skupini so izključno francoski državljani. Druga skupina uslužbencev bo odpotovala iz Kaira v začetku prihodnjega tedna.

ZSSR GOSPODARSKO SODELOVANJE Z INDOZEZIJO

Moskva, 18. sept. (TASS) V Džakarti je bil sklenjen sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju med SZ in Indonezijo. Sovjetski strokovnjaki bodo pomagali graditi industrijska podjetja v Indoneziji, indonezijski delavci pa bodo strokovno šolali v ZSSR. Sovjetska zveza bo šla Indoneziji sto milijonov dolarjev posojila, ki se bo obrestovalo po 2,5% in amortiziralo v 10 letih. Dosežen je bil tudi sporazum o sodelovanju v uporabi atomske energije v mirnodobne namene.

ZAHODNA NEMCIJA INVESTICIJE V TUJINI

Bonn, 18. sept. (Reuter). Ministrstvo za gospodarstvo in državna banka pripravljata načrt o splošnih pooblastilih, po katerem bodo določene meje investicij nemškega kapitala v tujini. Zdjaj je za nemške investicije v tujini potrebno dovoljenje v vsakem posameznem primeru.

SPOPAD STAVKAJOČIH RUDARJEV S POLICIJO

Santiago, 18. sept. (Reuter) Iz rudnika solitra Saltpetra v Severnem Čilu poročajo, da je bil en delavec ubit, 14 pa ranjenih, ko je policija streljala na delavce, ko so hoteli preprečiti aretacijo voditelja stavke. Pri tem je bilo ranjenih tudi devet policistov. Policisti so vdrli v prostore krajevnega sindikata, da bi aretirali voditelje stavke. Delavci so jih napadli s kamenjem. Policija je uporabila najprej solzilni plin, nato pa je začela streljati.

AVSTRIJA STAVKA PEKOV NA DUNAJU

Dunaj, 18. sept. (Tanjug) Davi so peki po vsej Avstriji začeli enodnevno stavko, da bi tako opomnili deloda-

ALZIR ŽRTVE VIHARJA

Oran, 18. sept. (Reuter). Hud vihar in nalivi so zajeli področje Orana v zahodnem Alziru. Veter, ki je pihal s hitrostjo 210 km na uro, je povzročil

RODEZIJA RUDARSKA STAVKA

Andola, 18. sept. (Reuter). — Okrog sto britanskih vojakov je korakalo včeraj v bojnem redu skozi kraje, v katerih stavkajo rudarji, zaposleni v bakrenih rudnikih. Na tem področju so proglasile oblasti prejšnji teden izredno stanje. Zavrati stavke so zaprli okrog 70 delavcev.

V Washingtonu so se zbrali te dni predstavniki petrolejskih družb, zainteresiranih na Srednjem vzhodu. Poročilo o njihovem posvetovanju je kratko.

Družbe so ustanovile »Ogbor za Srednji vzhod«, ki naj pripravi načrt o akciji. Ameriška vlada je podprla sestanek z več priporočili: naj družbe medsebojno sporazumno uporabljajo skladišča, tankerje in naftovode, naj se medsebojno sporazumevajo in si pomagajo v preskrbi posameznih dežel, da bi premagali morebitne težave, naj spremljajo kvote proizvodnje in predelave v posameznih deželah skladno s potrebami.

Bistvo načrta o akciji petrolejskih družb je v tem, da bi se čimbolje pripravile za primer morebitnih večjih težav v črpanju nafte na Srednjem vzhodu in njenem prevozu po Sueškem prekopu. V tem primeru bi ameriške družbe preusmerile svoje proizvodnje na posamezne dežele uporabljale za pritisk na druge dežele in podobno. V načrtu je tudi, da bi povečali uporabo naftovodov, speljanih v vzhodna pristanišča Sredozemskega morja, da bi se ognili prevozu po Sueškem pre-

veliko škodo na poslopijih, medtem ko je voda poplavlila ceste. Pesek, ki ga je prinesel vihar, je blokiral železniško postajo v mestu Nemur. V zahodnem Alziru je bilo ubitih 17 ljudi, 40 pa poškodovanih. V glavnem žrtev za voake.

Enako misijo je prevzel tudi bivši direktor zunanjega ministrstva Paradakis, ki bo ob koncu septembra potoval v Kairo, nato pa še v Saudsko Arabijo, Irak, Iran, Jordanijo, Libanon, Libijo, Maroko, Sudan, Sirijo in Tunizijo.

Kitajska podpira Egipt

Peking, 18. sept. (Nova Kitajska). — Predsednik LR Kitajske Mao Ce Tung je izjavil novemu egiptovskemu veleposlaniku v Pekingu Hasanu Ragabu, da bosta vlada in ljudstvo Kitajske storila vse, kar moreta, da bi podprla Egipt v sporu zaradi Suez. Mao Ce Tung je izrazil tudi prepričanje, da bo »egiptovski narod v tem boju vsekakor izbojeval končno zmago«.

NAFTA IN SUEZ

v ZDA, kar pomeni, da vsebuje prevoz okoli Rta dobre nade, pričemer bi šli večji stroški na račun sedanjih profitov družb. Naposled ameriške petrolejske družbe upoštevajo tudi to, da bi v skrajnem primeru prevzele preskrbo zahodnoevropskih rafinerij z nafto. Od tedaj živahnješa dejavnost ameriških družb v južno-ameriških deželah, ki imajo petrolejske vrelce, da bi dobile nove koncesije in razširile proizvodnjo.

Združenje neodvisnih ameriških proizvajalcev nafte — pravzaprav del petrolejske industrije, ki nasprotujejo uvozu — je izkoristilo to priložnost, da je znova nastopilo s svojimi stariimi tezami o potrebi, da bi se ZDA rešile uvoza tuje nafte, da bi forsirale domače črpanje itd. Ta akcija seveda koristi tudi velikim monopolom, ki določajo cene nafte. Cena v ZDA in na Srednjem vzhodu pa je bila določena po ceni najneugodnejših proizvajalcev

potem se je spor med Aramco in kraljem Ibn Seudom nadaljeval na finančnem področju. Zadevo so predložili arbitražnemu sodišču, v katerem sta po en predstavnika Aramca in Ibn Seuda ter neki švicarski profesor. Sodišče naj bi do konca novembra zadevo uredilo. Tega roka pa se najbrž ne bodo držali, ker je predstavnik Saudske Arabije,

Egipčan Helui Badavi, nedavno postal direktor nacionalne uprave Sueškega prekopa in je moral svoje mesto v sodišču odložiti.

Medtem pa je prišlo, spet na področju Saudske Arabije, v zvezi z nafto še do enega dogodka, ki tudi čaka na svoj epilog. V Saudski Arabiji so nedavno izdali ukaz, s katerim prepovedujejo stavke, stavkajočim pa groze zelo stroge kazni. Ukaz se nanaša na delavce in uslužbence koncesioniranih družb in tvrdi, katerih delo je javno koristno.

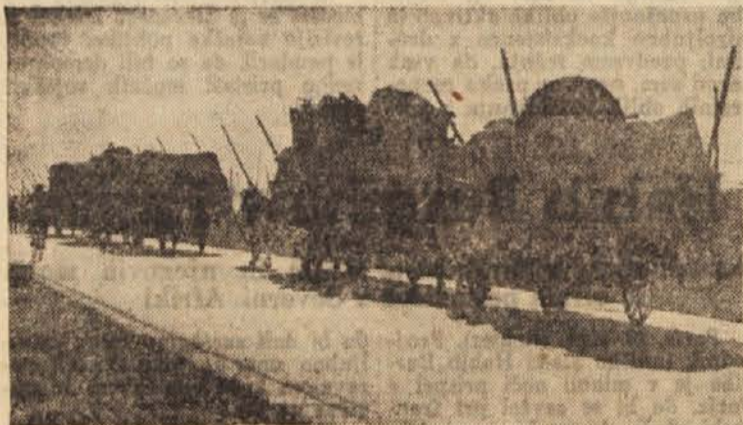
Ni težko uganiti, na čigavo pobudo je izšel ta ukaz. Zadeval je tudi že prve žrtve. Nedavno so delavci družbe protestirali proti prepovedi stavk. Posledica tega je bila, da so mnogi delavcev aretirali in mučili. Pa tudi v Iranu znova zapletajo zadeve v zvezi z nafto. Tam so našli nove bogate vrelce. Vprašanje je, kdo jih bo izkoristil: nacionalna petrolejska družba ali mednarodni konzorcij združenih anglo-ameriških družb, ki je pred devema letoma zamenjal anglo-fransko družbo. Tako vsekakor tudi nasprotja v zvezi z nafto na Srednjem vzhodu naraščajo. V. M.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Slabosti nagrajevanja v kmetijstvu

Sindikalne organizacije in Združenje kmetijskih posestev so se pričeli v zadnjem času zelo zaozemati za zboljšanje organizacije dela in načina nagrajevanja na kmetijskih posestvih.

Iz ankete lahko vidimo, da še vedno preladuje nagrajevanje po času (za vodilni kader 93 odstotkov, poljedelski 58 odstotkov, sadjarski in vinogradniški 52 odstotkov, žvoinorejski 40 odstotkov itd.).

Hmelj peljejo v Zalec

Nagrajevanje po proizvodnem uspehu se je doslej najbolj uveljavilo v žvoinoreji, dosti slabše v poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu.

Anketa je tudi pokazala, da so akordne postavke za enoto proizvoda (kilogram) pri nagrajevanju po proizvodnem uspehu zelo različne.

Delež plač od bruto proizvodnje je bil pri anketiranih posestvih od 15,8 do 90% (povprečje 28,3%), letošnji delež pa bo predvidoma za okoli 1,3% manjši.

Odkup sadja v Pomurju Strožji kriterij glede kakovosti

Iz Prekmurja so do sedaj odpotali okrog 600 ton raznega sadja. Sedanje presečke sadja, še okrog 500 ton, bi lahko spravili v promet, če bi zgradili vsaj dvojne večjih skladišč s hladilnimi napravami in potreben obrat za predelavo sadja.

Najbolj urejeno poslovanje s sadjem imajo kmetijske zadruge Radgona, Apače, Mačkovec, Spod. Ščavnica itd. Slabše je v zadrugah v Rogoševcih, Krašcih, Serdincih in še ponekod, kjer skladiščejo sadje v neprimernih prostorih in v en meter visokih kupih.

Zelo primanjkuje embalaže, ki je trgovska podjetja nimajo v zadostni količini spričo velike obrestne mere (7,5 do 8% za tonamske kredite).

Iz Prekmurja izvažajo sadje predvsem v Bosno in Dalmacijo (do sedaj okrog 600 ton), a bolj malo v slovenska potrošniška središča. Čeprav se trudijo, da bi osvojili nova tržišča, je po približni cenitvi na levem bregu Mure še vedno okrog 500 ton neprodanega ranega sadja.

Sadje, ki sedaj ostaja na dvoriščih ali pa v kmečkih shrambah, bi lahko vnovčili, če bi v Pomurju zgradili vsaj dvojne večjih skladišč za sadje s hladilnimi napravami in obrat za predelovanje sadja.

imel plod 4 cm premera, čeprav je kriterij domačih podjetij nekoliko strožji (5 cm). Po podatkih kmetijskih strokovnjakov to podjetje posveča pre malo pozornosti odbiru sadja, saj je v Mačkovec nalagalo vagon pozno zvečer v temi.

Najbolj urejeno poslovanje s sadjem imajo kmetijske zadruge Radgona, Apače, Mačkovec, Spod. Ščavnica itd. Slabše je v zadrugah v Rogoševcih, Krašcih, Serdincih in še ponekod, kjer skladiščejo sadje v neprimernih prostorih in v en meter visokih kupih.

Zelo primanjkuje embalaže, ki je trgovska podjetja nimajo v zadostni količini spričo velike obrestne mere (7,5 do 8% za tonamske kredite).

Iz Prekmurja izvažajo sadje predvsem v Bosno in Dalmacijo (do sedaj okrog 600 ton), a bolj malo v slovenska potrošniška središča. Čeprav se trudijo, da bi osvojili nova tržišča, je po približni cenitvi na levem bregu Mure še vedno okrog 500 ton neprodanega ranega sadja.

Sadje, ki sedaj ostaja na dvoriščih ali pa v kmečkih shrambah, bi lahko vnovčili, če bi v Pomurju zgradili vsaj dvojne večjih skladišč za sadje s hladilnimi napravami in obrat za predelovanje sadja.

in izpopolnili s sodobnimi napravami za predelovanje sadja pulpni postaji v M. Soboti in Ljutomeru, ki ju lastnik, »Celcica sadc«, prodaja prav sedaj v največji sadni sezoni.

Tudi sušenje sadja bi se lahko mnogo bolj uveljavilo v pomurskih zadrugah. Električna sadna sušilnica, ki jo gradijo v poskusnem elektrifikacijskem središču pri Vidmu ob Ščavnici, bo prinesla dragocene izkušnje tudi za druge kraje.

Krompir je lepo obrodil. Vreme je letos lepo, zato lahko krompir že na njivi sortirajo.

Prej 800, sedaj nad 2000 litrov mleka Uspehi posestva v Odolini

Na posestvu v Odolini pri Materiji (Brkini) dobi obiskovalec, ki ga zanima razvoj kmetijstva, dokaj dober vtis o urejenosti tega velikega kmečkenga posestva.

V času, ko so bili v tem kraju okupatorji, je bilo posestvo last barona Marenzija, ob osvoboditvi pa je postalo ljudsko premoženje. Vse do leta 1952 na posestvu niso posebno dobro gospodarili. V sedmih letih se je izmenjalo šest upravnikov. Ko pa je prišel leta 1952 na posestvo tovarš Mahnič, sedanji upravnik, se je že prve dni pokazalo, da je gospodarjenje prešlo v razumne in močne roke.

Čeprav je zemlja v Odolini zelo dobra, za setev pšenice ni primerna. Posestvo leži v kotlini (v davniini je bilo tam jezero), zato so žitarice odvržene rji in rade poležejo. Edina žitarica, ki jo sejejo, je oves. Ta dobro rodi. Letos so ga pridelali okrog 20 sto-

tov na hektar. Krompirja so nasadili 4 ha in računajo, da ga bodo pridelali okoli 8 vagonov. Tudi druge kulture, zlasti pa pesa in zelje, dobro kažejo.

Na posestvu Odoline so se prepričali tudi, kako koristno je gnojenje travnikov z umetnimi gnojili. Pred dvema letoma so potrosili vagon Thomasove žindre in kalijeve soli. Učinek tega gnojenja se je pokazal šele letos, ko so nakosili okrog 230 stotov sena več kot lani. Kmetje v okolici (ki niso gnojili) pa se pri-

tožujejo, da so nakosili manj sena kot lani.

Med gospodarskimi uspehi posestva moramo omeniti tudi zgraditev večje lope za shranjevanje voz in orodja, popravilo svinjakov in ureditev glavnega poslopja, postavitev večje mestne tehnične, ki jo uporabljajo za tehtanje pridelkov, in ureditev kopalnice za delavce.

V prihodnje pa nameravajo graditi hleve za govedo v Materiji, nabaviti razne stroje in urediti potok, ki teče po dolini.

Iz naših VASI

MLADINA IMA SVOJO DREVESNICO

Aktiv mladih združnikov v Slovenskih Konicah ima svojo drevnico, kjer opravljajo razne poizkuse s sadnim drevjem. Prejani mesec so člani aktivnosti cepili več kot 300 sadnih dreves in tako praktično uveljavili znanje, ki so ga pridobili pri teoretičnih predavanjih.

USPEHI PRITEGNEJU DELAVCE

Na mnogih kmetijskih gospodarstvih se izgovarjajo, da nimajo večjih uspehov zaradi tega, ker kmetijski delavec niso tako razgledani kot industrijski in ne sodelujejo pri delavskem upravljanju. To je splošna veljala tudi za kmetijsko gospodarstvo Selce. Prvo leto po

ustanovitvi je imelo samo nekaj stalnih delavcev, drugi pa so prišli na delo samo iskrat, kadar se jim je zabilo, ker so drugje delali pri zasebnikih. Uspešno gospodarjenje pa jih je pritegnilo in sedaj je že 35 stalnih delavcev.

Ali bi tudi druga gospodarska posestva lahko pritegnila stalno delovno silo? Upravnik kmetijskega gospodarstva Selce tovarš Čeh pravi, da ni nobene pomembnejše razlike v objektivnih pogojih med njihovimi in ostalimi kmetijskimi gospodarstvi.

VINOGRADI SO DVAKRAT PRIZADETI

V velikih vinogradih v radgonski okolici je bil nastavek grozda ob evnetenju precej manjši kot lani. Največ je škodovala deževje, ki ga je bilo v sistemu časa preveč, nekaj pa tudi zmrzka pozeba trte. Pred kratkim je naradila v vinogradih precej škoda od letosnjega, kakovost pa bo precej odvisna še od vremena do trgatve. Toda je prizadela tudi sadovnjake.

ELEKTRIČNA SUŠILNICA V ZREČAH

Pred kratkim je Kmetijska zadruga Zreče kupila električno sušilnico za sadje, ki bo služila potrebam Zreč in bližnje okolice. Napravo so že montirali in bo kmalu začela obratovati. Letos bodo posušili največ sliv, ker so skoraj povsod bogato obrodile.

TEŽAVE SEMENSKE SLUŽBE

V mariborskem okraju niso zadovoljni z letošnjim pridelovanjem semen, čeprav imajo jo žitaricah večji uspehi kot lani. Za pridelovanje semenske kakovosti so kmetovalci in kmetijska gospodarstva sklenili pogodbe za površino 106 ha. Zaradi slabe kakovosti pridel-

Gosenice uničujejo zelje

Letos vrtnarji in kmetje v zavravski dolini z zeljem ne bodo imeli sreče. Je le veliko preveč kapusovega belinala Spomlad se je po naši dolini spreletavalo nesteto belih metuljev. Ob neki priložnosti mi je povedal znani zgovorni krajan Stefan Košir iz Zagorja posrečeno primeru. Ko je gledal neštete bele metulje kapusovega belina, je napovedal slabo letino za zelje: »Nič ne bo zelja, ker je toliko metuljev belinovo, da se že v zraku zaletavajo drug v drugega! In njegova napoved se je na žalost res uresničila. Pogled na zelje po vrtovih in na njivah je žalosten. Stevilne gosenice plezajo po zelju in ga žo. Na nekaterih njivah so zeljnati listi občrti do koca.

Letos ne bo pri nas zelja, tarnajo gospodinje. Nekaj zelja so rešili le tisti podjetni vrtnarji in vrtičkarji, ki so pričeli pravčasno boj s škodljivci zeljnatih nasadov. Kdor je pravčasno prašil napadeno zelje z Lindanom

ali Pantakanom, je še otel nekaj zeljnih glav.

Naš dopisnik si je ogledal v zadnjem času nekatere vrtove in njive po litljski in šmarski okolici. Bil je tudi v Temeniški dolini in tudi tamkaj se poznajo sledovi požrešnega kapusovega belina. Pogled na njive, kjer raste zelje, je podoben pogledu na stare, razrte dežnike, kjer štrle v zrak le še žitnata ogrodja brez blaga.

Morda so nekateri vrtnarji v začetku le prelahko vzeli na znanje, da je letos goseničje leto. Drugi pa spet tarnajo, da so na svojih njivah in vrtovih uničevali gosenice, medtem ko so bili sosedje brezbržni in se niso lotili boja z gosenicami, zato so te prehajale tudi na že očiščene sosedove njive in nadaljevale z uničenjem zelja. Ob takih pogojih, kjer ni skupnega razumevanja in sodelovanja, pa je seveda vsak boj s škodljivci neuspešen.

Pokosimo in spravimo semensko deteljo, silažno koruzo in travno mešanico. Na zelenjadnem vrtu v tem času lahko še ponovno posejemo spinac, zimsko solato, motovilce, peteršilj in zgodnje korenje za pomlad. Vse setve z desko dobro potlačimo in zasenčimo dokler ne vzklajo, nato pa jih redno

Kaj bomo delali prihodnji teden v kmetijstvu

V sadjarstvu nadaljujemo delo prejšnjega tedna. Obrambo dozorelo sadje, okopavamo kolobarje okrog sadnih dreves. Na Primorskem obrežujemo pozeble oljke. Obiranje namiznih sort grozda se zaključuje, na vrsti je priprava kleti za trgatve.

V poljedelstvu se začena jesenska setev. Najprej sejemo zimsko rž in ječmen, sledi mešanica in nato pšenica. Sejemo z združnimi sejalnimi stroji, ker nam prihrani seme in lepše setje. Vsa žita sejemo na dovolj vležano zemljo, posebno rž. Uporabljamo le dobro seme priznanih sort ter ga pred setvijo razkužimo.

V snem vremenu izkopavamo krompir in ga takoj na njivi sortiramo v tri skupine: semenskega, debelega za hrano, poškodovanega in drobnega za kremo.

Pokosimo in spravimo semensko deteljo, silažno koruzo in travno mešanico. Na zelenjadnem vrtu v tem času lahko še ponovno posejemo spinac, zimsko solato, motovilce, peteršilj in zgodnje korenje za pomlad. Vse setve z desko dobro potlačimo in zasenčimo dokler ne vzklajo, nato pa jih redno

zalizvamo. Endivijo in zimsko solato presajamo. Semena vrtnin sušimo v senici na zraku. Seme paradiznikov in kumar denemo v posodo z vodo, kjer ga pustimo nekaj dni da prevre, nato pa ga speremo in posušimo.

Zivinoorejci, čas je, da pripravite silose za kisanje zelene krme za govedo živino. Krompir za krmaljenje prašičev, tudi najboljše shranite, če ga silirate. Če ga pomešate z zrezano mlado deteljo, boste imeli prav dobro krmo za pitanje in za plemenite prašiče. Kdor nima silosov za krompir, naj ga silira v kadeh.

Kdor je zgodaj pokosil otavo, bo imel kmalu pašo. Kravam, ki so bile vse leto samo v hlevu, spodrežite parklje. Če jih ne spodrežete redno, da bodo lahko hodile na pašo.

Ker se cene mlečnih izdelkov precej spreminjajo. Po sedanjih ugovoritvah in predračunih kaže, da bo cena ugodna, po vsej verjetnosti pa bo malo nižja od dosežane, ker bo morala sirarna odvajati vse družbene obveznosti (vnaške mlekarne do sedaj tega niso).

DVE RAZSTAVI

Prvo nedeljo v septembru je kmetijska zadruga v Radomljah pridelala živinorejsko razstavo, ki si jo je ogledalo mnogo okoličanov. Na sliki: krava Cinea, last Janeza Pavljina, ki je dobila drugo nagrado, ker je dala v enem letu 5778 l mleka s 3,4% toščice. Teden kasneje je bila živinorejska razstava tudi na Igu. 130 razstavljenih govedi sivorjave in svetloisaste pasme je pokazalo, da prizadevni živinorejci tudi na Barju, dostej znanem bolj po preslici, ojštrici, plevelu in vodi, lahko vzredijo lepo živino.

Cebelarji, dopolnite manjkajočo zimsko zalogo. Na ajdi so čebele nabrale le eno tretjino do polovico potrebne zimočnice in se močno razvile. To bo vplivalo ugodno na prezimitev, če bodo imele dovolj hrane v gnezdu.

Ker so se letos v velikih množinah pojavile gosenice kapusovega belina, jih še nadalje zatirajmo s praškom Pepelna, Pantakana, Lindana ali Perfektana. Z istimi sredstvi zatirajmo tudi gosenice raznih sovč ter bolhače.

Repine grizlice, drobne črne pagonice na repi zatiramo z 0,3% tekočim Lindanom, poljske silinarje pa s pripravkom »Pažomora«.

Pozne forte krompirja še enkrat pokropimo proti krompirjevi plesni z 1% bakrovim apnom ali 0,3% Dithanom.

Proti poznemu škrlatu pokropimo zimsko sorte jablan s kasnim žveplencim ali bakrenim škropivom.

Odrežimo in sežigamo vse zapredke zlatnice! Uničujemo gobarjeva legla!

Maline po trgatvi pokropimo z 1% bakrenim apnom ali 1% bordijsko brozgo. Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

KMALU BO NA TRGU SIR IZ NOVE KOBARIŠKE SIRARNE

V novih prostorih kobariške zadrugne sirarne in mlekarne je tako kot povsod, kjer se gradi. Židarji, odri, novi stroji, kupi cevi in ropot. Direktorja te zadrugne ustanove Petra Panjana je težko najti v pisarni. Po navadi je tam, kjer kaj novega montirajo, da pomaga in svetuje. Zaprošili smo ga, naj nam pove, kako potekajo dela.

Večina strojev je iz tujine, posnemalniki so iz Danske, pasterezator in hladilna oprema iz Italije, cevi iz nerjavečega jekla so iz Nemčije, ostali stroji so pa domači. Zgradba ne bo dograjena, dokler ne bodo vgrajene vse instalacije. Instalirajo jih razna podjetja: Obrtna zadruga kleparjev in instalaterjev iz Ljubljane, Elektrosignal Ljubljana, za vse drugo pa skrbi podjetje Edinost iz Tolmina. Vsa sredstva, vložena v to podjetje, niso majhna; znašajo kar 25 milijonov dinarjev.

In kaj bodo izdelovali? V glavnem trde sire, ementalce, grojere, izboljšani tip tolmince, edamec, kasneje tudi parmezani in druge vrste mlečnih izdelkov. Paziti bodo morali na konjunkturo trga, kakor tudi na povpraševanje v tujini.

Uspeh podjetja pa bo odvisen od kobariških kmetovalcev samih,

ker bo podjetje zadrugno. Precej bo treba pojasnjevati kmetom, da bodo dajali kar najboljšo mleko. Dokončno še ni sklenjeno, kakšno bo poslovanje, pač pa je že mnogo govora o tem, kako bo organiziran odkup mleka. Tudi na seji Občinskega ljudskega odbora v Kobaridu so o tem razpravljali. Dosedanje vaše mlekarne bodo postopoma ukinjali, saj tudi zakon o nadzorstvu nad

Poslopje nove sirarne v Kobaridu

živili, ki je že v veljavi, strogo določa njihovo poslovanje. Pa tudi letošnji zastoj v prodaji sira (nekateri zadruge imajo velike količine neprodanega sira), dokazuje, da je minila doba malih mlekar. Tudi sami kmetje priznajo, da je uspeh na tistih planinah mnogo boljši, kjer delajo izučeni sirarji. Kobariške kmetje seveda najbolj zanima cena mleka. Te danes ni mogoče določiti,

ker se cene mlečnih izdelkov precej spreminjajo. Po sedanjih ugovoritvah in predračunih kaže, da bo cena ugodna, po vsej verjetnosti pa bo malo nižja od dosežane, ker bo morala sirarna odvajati vse družbene obveznosti (vnaške mlekarne do sedaj tega niso).

Na boljši odkup pa bo vplivalo tudi redno plačevanje oddane mleka kmetom, kar sedaj ni običaj, saj je plačilo tudi po več mesecev v zaostanku. Sirarna namerava plačati enako ceno posameznim zbiralnicam, ne glede na oddaljenost, tako da bodo kmetje iz hribovskih vasi dobili isto plačilo kot oni iz doline.

H koncu še nekaj. Predvidevajo, da bo imela sirarna razen delavskega sveta in upravnega odbora še en organ, ki ga bodo sestavljali zastopniki kmetijskih zadrug. Ta naj bi se zanimal za mlekarstvo in seveda sodeloval tudi v upravljanju podjetja. Za delovanje sirarne je pomemben tudi zakon o zadrugnih proizvodnih obratih, ki določa, da grede vsi dobički v isti kraj nazaj.

Mnogo smo se še menili o načrtih, ki jih imajo, o katerih pa bomo pisali takrat, ko bodo uresničeni.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti poznemu škrlatu pokropimo zimsko sorte jablan s kasnim žveplencim ali bakrenim škropivom.

Odrežimo in sežigamo vse zapredke zlatnice! Uničujemo gobarjeva legla!

Maline po trgatvi pokropimo z 1% bakrenim apnom ali 1% bordijsko brozgo.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

Proti sivi plesni na grozdu škropimo z 0,5% raztopino mezarvega mila. Proti drugemu zarodu grozdnih sakačev prašimo z Lindanom.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V MOŠKVI

SZ povečuje prednost

Moskva, 18. sept. (Tanjug). — V VII. kolu finalnega tekmovanja na XII. šahovski olimpiadi v Moskvi se je Jugoslavija srečala z Romunijo. Romuni so nam pripravili neprijetno presenečenje. Pred koncem so namreč vodili z 1,5:0,5 točke. Z prva partija, ki je bila končana, nam je prinesla po dveh Gligoričevih izgubljenih partijah (proti Danksi in Zah. Nemčiji) se tretji poraz na letošnji olimpiadi. Na četrti deski je Gligorič privedel Karakaljača v neugoden položaj. Naš mednarodni mojster je porabil veliko časa za razmišljanje, vendar ni uspel rešiti partije. Velemeister Ivkov se je na tretji deski zelo trudil, da bi uspel doseči več kot remi. V številni janski obrambi bi ni mogel doseči več kot malo boljši položaj, katerega pa ob pomanjkanju časa ni mogel izkoristiti.

V obeh prekinjenih partijah sta naša reprezentanta pred zmago. Gligorič je imel težave v otvoritvi, vendar se je »izvlekel«, osvojil prostega

KOLESARSTVO

Odločilna dirka jugoslovanskih kolesarjev za državno prvenstvo

Odločilna borba jugoslovanskih kolesarjev za letošnje državno prvenstvo bo v nedeljo, 23. t. m. v Sentvidu nad Ljubljano. To pot se bodo tu zbrali najboljši kolesarski moči kar jih naša država premore; torej tudi tiste, ki so skozi vso sezono nastopale na številnih mednarodnih etapnih dirkah v inozemstvu. Imed treh dirk za državno prvenstvo je bila prva v Srbiji, druga v Hrvaški, a tretja in končna v Sloveniji. Doslej je veljala za odločilno dirko državne prvenstva dirka »Od Triglavu do Jadrana«. Ker na so letos to dirko opustili zaradi denarnih težav, bo zaključno državno prvenstvo v Ljubljani, in sicer na progi iz Sentvida skozi Kranj in Jesenice v Kranjsko goro ter nazaj. Dirkači, ki se jih bo iz vseh krajev Jugoslavije nabralo nad 50, bodo startali ob 7.30, nazaj v Sentvid pa bodo privzili okrog polnoč.

Otvoritev letnega telovadišča v Idriji

Čprav je Idrija dokaj veliko mesto slišimo le malo o njenem delu na telesnovzgojnih področjih. Oboje družtev zadnja leta ni doseglo posebnih uspehov. TVD »Partizane« je začel v nekaterih prizorih predvsem zaradi pomanjkanja voditeljskega kadra. SD Rudar pa je dosegel nekaj uspehov samo v smučanju, medtem ko se v nogometu nikakor ni mogel uveljaviti. Ostalih panog skoraj niso gojili. Če upoštevamo, da ima prav Idrija ogromno mladine, moramo ugotoviti, da bo treba nekaj pokreniti in telesno vzgojo v tem rudarskem mestu dvigniti.

Eden izmed razlogov, ki so ovirali razvoj telesne vzgoje v Idriji, je tudi

Brzovjavke

MOSKVA, 18. sept. — V prvi tolažini skupini XII. šahovske olimpiade vodi Švedska s 17 (1) pred Avstrijo 16,5 točke, v drugi tolažini skupini pa Filipini s 17,5 pred Posarijem 17 (2). Indijo 16 (2) točk, Indonezijo 15,5 (1).

SPILTA, 18. sept. — Sinoči se je v prvenstveni tekmi zvezne vaterpolo lige Primorje izgubilo proti Jadrani z 2:4 (0:3) in tako izgubilo skoraj vse upe, da se obdrži v I. zvezni ligi. Plaivalni dvoboj je bil končan prav tako z zmago splitskega Jadrana s 6:4 točkam.

BEOGRAD, 18. sept. — Boksarski klub Crvene zvezde potuje jutri v Zahodno Nemčijo, kjer bo imel dve prijateljski srečanja.

BEOGRAD, 18. sept. — Prvenstvena nogometna tekma VII. kola zvezne lige Partizan — Vardar bo v četrtek popoldne na stadionu JLA.

IVANGRAD, 18. sept. — Republiško prvenstvo Crne gore v kosarki za ženske je osvojila vrsta Radničkega iz Ivangrada, ki je premagala obe nasprotni vrsti.

SUBOTICA, 18. sept. — V prijateljski nogometni tekmi mladinskih reprezentanc Budimpešte in Subotice so zmagali po lepi in razburilni igri gostje s 4:0 (2:0).

OPATIJA, 18. sept. — V nadaljevanju tekmovanja na mednarodnem rokoborskem turnirju »Nagrada Jadrana 56« v Opatiji v grško-rimskem slogu so imeli Jugoslovanci zmagalji Jorkič in Kantar kategorijski, Hrvat v welter kategoriji in Šimic v srednji kategoriji.

ZAGREB, 18. sept. — Na turnirju najboljših hrvaških tenisačev je zmagal republiški prvak Rizvanbegović.

kmeta in prekinil partijo v dobjenem položaju. Matanović je imel pobudo ves čas v svojih rokah in prekinil v dobjenem položaju. Tako računamo, da bo naša reprezentanca po obeh prekinjenih partijah premagala Romunijo z 2,5:1,5.

V ostalih dvobojih je Sovjetska zveza pred visoko zmago nad CSR. Botvinnik je remiziral s Filipom, Smilov je premagal Pachmana, Bronstein Sečka, Keres pa ima proti Reifiju dobjeno partijo.

Argentina — Zah. Nemčija 1,5:1,5 (1). V treh partijah so bili trije remiji, Pilnik pa je pred zmago nad Dargo. Svica — Izrael 1,5:1,5 (1), Danska — Anglija 2:1 (1), medtem ko Madžari niso premagali Bolgarov, ki so uspeli na vseh štirih deskah remizirati s svojimi nasprotniki.

V nadaljevanju prekinjenih partij smo Jugoslovanci doživeli še en neuspeh. Z Romunijo smo igrali komaj 2:2. Medtem ko je Gligorič na prvi deski zmagal Matanović ni mogel realizirati prednosti kmeta več.

V tem času je naš glavni tekmeč SZ dobila tudi preostalo partijo iz dvoboja s CSR. Keres je premagal Reifija. Tako so Rusi dobili dvoboj s CSR s 3,5:0,5 in imajo 1,5 točke prednost pred Jugoslavijo.

V prekinjeni partiji dvoboja iz VI. kola je Jugoslavija premagala Zahodno Nemčijo z 2,5:1,5. Matanović

pomanjkanje telesnovzgojnih naprav. Idrija ima še vedno samo skromno telovadnico v osnovni šoli, kjer vadijo vse šole in oboje družtev ter je največkrat zasedena od jutra do večera, tako da je ni moč niti prebrabiti. Letos so resneje začeli z urejanjem igrišča SD Rudarja pri Likarici, ki pa ne bo še tako kmalu končano.

Prvi večji uspeh pri gradnjah so dosegli v nedeljo, ko je »Partizan« otvoril letno telovadišče, za katerega je napravil osnutke idrijski rojak ing. Stanko Bloudek. Igrišče je otvoril predsednik občine tov. L. Božič s kratkim nagovorom, v katerem je predvsem poudaril, da je ta objekt namenjen mladini. Zahvalil se je vsem ustanovam in področjem, ki so pripomogle h gradnji. Telovadišče je lep objekt srednjega mesta, kjer so nekateri stadij znamenite »grabiše« in kjer je predviden prostor tudi za plavalni bazen, ki je Idriji nujno potreben. Razen redne vadbe bo moč vaditi na stadionu tudi nekatere panoge lahke atletike, kosarke, odbojke in tenis.

Otvoritev je bila združena s telovadno akademijo, kjer so nastopali predvsem mlajši pripadniki društva na bradlji, krogih, drogu in gredi ter prikazali tudi vadbo v lahki atletiki ter v odbojki in tenisu.

L. S.

Lepo je biti »amater«

Kdor ne pozna razmer, se je morda vprašal, kako je mogoče, da sta se v finalu teniškega turnirja v Wimbledonu srečala dva Avstralca — Lewis Hoad in Ken Rosewall. Razlaga je zelo enostavna. Ne le v Evropi, ampak tudi v Avstraliji imamo dve kategoriji športnikov. To so gledalci na eni strani, na drugi pa igralci. Medtem ko se n. pr. v Srednji Evropi obe skupini navdušujeta za nogomet, najdemo v Avstraliji večino gledalcev na tekмах cricketa in rugbyja, večino aktivnih športnikov pa na teniških igriščih. Med mnogimi povprečnimi pa najdemo tudi nekaj odličnih.

V Avstraliji je nekaj desetletij teniških igrišč. Številni igralci ni mogoče ugotoviti, kajti mnogi igrajo tenis le v lastno zabavo in ne pripadajo nobenemu klubu. Hoad, Rosewall, Fraser, Cooper in vsi drugi, ki so igrali v Wimbledonu, so seveda talenti. Ti fantje so bili od Teniške zveze izbrani, postavljeni pod vodstvo svetovnoznanege trenerja Harryja Hopmana in s tem dnem je bilo njihovo življenje konec.

Kdor sodi v avstralskem tenisu v elitni razred (teh je kakih 12), temu je

svet odprt. Vsakdo v Avstraliji ima to tudi za pravilno, kajni kaj bi bil tenis na petem kontinentu brez svojih »asov« in brez Davisonovega pokala, ki ga za Avstralijo osvajajo.

Blagajnik avstralske zveze Hall je na nedavni skupščini povedal takole: »Naša bilanca bi danes lahko izkazovala 15.000 funtov deficita, če ne bi preteklo leto dosegli finalnega srečanja v Davisonovem pokalu. Toliko časa, dokler smo v posesti pokala, ali pa vsaj v finalu, bomo imeli velike dohodke, če ne, bo bolj slabo. Nekega dne lahko pokal izgubimo in tedaj se bomo morali resno sporevati, kje bomo dobili denar.« Ta položaj, ki se ga vsi funkcionarji avstralske teniške zveze tako bojijo, pa je mogoče za precej časa odložiti v primeru, da ostanejo najboljši avstralski igralci »amaterji«.

Dejstvo, da je Hoad po svoji zmagi v Wimbledonu izgubil na nekaterih manjših turnirjih, lahko spravi v slabo voljo avstralske časopise, ne pa teniških funkcionarjev. Ti dobro vedo, da je mnogo boljše, če Hoad varčuje s svojimi silami za Davisonov pokal. Vse mu je od-

KONČAN JE III. JUGOSLOVANSKI AERORALLY

Vuković in Borovac osvojila pokal predsednika Tita

SKOPLJE, 18. sept. Z današnjim velikim aeroringom je bil končan III. jugoslovanski aerorally. Pokal predsednika Tita sta na tem tradicionalnem tekmovanju osvojila člana sarajevskega aerokluba Vuković in Borovac, ki sta na letalu »Trojka« zbrala 1297 točk izmed 1490 možnih. Mimo pokala bosta prejela tudi darilo poveljstva JVL — letalo »PO-3«. Na drugo mesto sta se v končnem plasmanju uvrstila člana beogr. aerokluba Višnjić in Janjić, ki sta s »Trojko« dosegla 1243 točk. Na letalu »K-381« sta tretje mesto osvojila Zagrebčana Mahnić in Krivdaj s 1235 točk.

Izmed 34 posadk, ki so 9. septembra startale v Ljubljani, jih je na cilj prispelo 29, ostale pa so odstopile zaradi okvar na motorjih.

V zadnji etapi od Trstenika do Skoplja (215,5 km) je zmagala posadka Mahnić-Krivdaj z 276 točk pred posadko Vuković-Borovac 272.

PRED ATLETSKIM DVOBOJEM JUGOSLAVIJA : POLJSKA V ZAGREBU

GOSTJE FAVORITI

V soboto in nedeljo se bosta prvič po osvojitvi srečali državni atletski reprezentanci Poljske in Jugoslavije. Dvoboj bo na stadionu Dinama v Zagrebu. Čeprav je naš zvezni kapetan Stevan Lebert dolehel našo reprezentanco takoj po državnem prvenstvu, naš gostje še niso poslali svoje državne reprezentance.

Priveditelj dvoboja v Zagrebu — Atletska zveza Hrvatske — se resno pripravila za ta dvoboj, ki bi moral biti vzor organizacije meddržavne prireditve. Navada je, da se pred meddržavnimi dvoboji med ostalimi stalno hitsko program z imeni reprezentantov obeh držav in določeno uro posameznih disciplin. Poljski niso poslali imena svojih reprezentantov, kar priveditelju otežkoča delo na področju propagande, čeprav so v tem dvoboju velik favoriti.

Pred našimi najboljšimi atleti je težka naloga. Napačno bi sicer bilo, če bi od jugoslovanske reprezentance pričakovali zmago. To je nemogoče, ker je poljska atletika tako močna in ima toliko svetovno znanih imen, da njena zmaga sploh ni vprašanje. Ni znanja samo razlika v točkah v njihovo korist. Od naših reprezentantov pa pričakujemo, da se bodo častno borili za čim tesnejši poraz in dobre rezultate v posameznih disciplinah.

O vrednosti poljske atletike ni treba preveč govoriti. Dovolj je, če povemo, da je Poljska letos premagala evropsko atletsko vesilico — Madžarsko, na spisku premagancev sta se znašli tudi Francija in Norveška. Lahko trdimo, da so Poljski letos v atletiki na celu evropske atletske lestvice. S tem se nam predstavilo kot nasprotnik, o katerem lahko govornimo vse najboljše.

Po informacijah računamo, da bodo Poljski prišli v Zagreb skoraj kompletni. Na stadionu v Maksimirju se bo pojavili svetovni rekorder v metu kopja Janusz Sidlo. Razen njega bivši svetovni rekorder v teku na 3000 m steeple-chase Chromik, poljski rekorder v metu kladiva Rut, zna- ni srednjeproglaš Lewandowski in še

številni drugi poljski rekorderji ter atleti evropskega razreda.

Po vsem tem lahko sodimo, da ni neuspeh izgubiti dvoboj proti tako močni reprezentanci, kot so naši sobotni oziroma nedeljski gosti. Od naših atletov pričakujemo da bodo v izredni konkurenci s poljskimi reprezentanti dosegli dobre rezultate, celo več — rekorde, naši olimpijski kandidati pa bodo morali dati zadnji odgovor olimpijskemu komiteju na vprašanje, kdo zasluži potni list za Melbourne.

Vsekar je, čeprav je dvoboj je od dan gostom, ne bo nikomur žal, če si bo ogledal izbrane atlete obeh držav.

Se kratka zgodovina: pred vojno je na troyboju leta 1922 v Pragi zmagala CSR pred Jugoslavijo in Poljsko, leta 1926 je Poljska v Varšavi premagala Jugoslavijo, leta 1927 pa smo doživeli proti Poljski še en poraz — tokrat v Zagrebu. D. P.

»Teden strelstva« v goriskem okraju

V počastitev devete obletnice priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji je okrajni strelski odbor v Novi Gorici organiziral »Teden strelstva«, ki se je začel v nedeljo, 16. septembra, ter bo trajal do prihodne nedelje. V nedeljo dopoldne so bila v okviru te manifestacije v Novi Gorici in Tolminu tekmovanja za strelsko prvenstvo Gorike in Tolminske. Čez teden bodo razna medsebojna tekmovanja strelskih družin po vaseh, kjer strelski šport še ni dovolj razvit. Upajo, da bodo s propagandnimi tekmovanji uspeli to lepo športno panogo razširiti tudi v Goriski Brda, na Kras in v ajdovski občini, kjer sedaj nimajo niti ene strelske družine. Pred zaključkom tedna bo v soboto slavnostna seja okrajnega strelskega odbora, na kateri bodo analizirali stanje strelstva v okraju ter moštvenim in samskim zmagovalcem v streljanju z vojaško in zrčno puško izročili pokale. V goriskem okraju je registriranih 16 strelskih družin, ki imajo skupaj blizu 2000 članov. M. D.

Seminar

za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ na univerzi v Beogradu

Na pobudo Glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Srbije je Univerza v Beogradu organizirala seminar za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ.

Organiziranje tega seminarja je zaupano ekonomski in pravni fakulteti, njegovo delo pa bo vodila posebna uprava.

Seminar bo na univerzi kot stalna ustanova s ciljem, da od časa do časa organizira tudi posebne tečajne predavanja za javne, družbene in politične delavce kakor tudi za ostale osebe, ki se zanimajo za problematiko, ki jo bodo obdelovali na seminarju.

Prvi ciklus predavanj bo seminar organiziral novembra in decembra letos ter prihodnje leto januarja. Ta tečaj predavanj bo sestavljen iz tematike, ki vsebuje naslednjo problematiko:

- gospodarski sistem in ekonomska politika FLRJ s 17 predavanji
- politični sistem FLRJ z 9 predavanji in
- mednarodni odnosi FLRJ s 6 predavanji

Predavatelji na tem seminarju so profesorji univerze, sodelovali pa bodo tudi znani politični in gospodarski voditelji, kakor tudi drugi znanstveni in javni delavci.

Pouk bo organiziran tako, da bodo po vsakem predavanju aktivne vaje in konzultacije s slušatelji.

Prav tako bo zagotovljena literatura v knjižnicah ekonomske in pravne fakultete.

Obiskovanje pouka, kakor tudi predavanj in vaj je obvezno za vse slušatelje seminarja.

Slušatelje seminarja sprejema uprava seminarja po prejetih prijavih. Razpisa se lahko udeležijo vsi državljani FLRJ, prednost pri izbiri pa imajo politični in javni delavci, voditelji okrajnih organov oblasti in družbenih organizacij.

Prijavljajte se osebno ali prek pošte na naslov: Sekretariat univerze — za seminar za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ — Beograd, Studentski trg št. 1.

Rok za prijave je 20 dni od objave tega oglasa v dnevnem tisku.

Sprejete kandidate bomo obvestili pisмено o sprejemu in točnem datumu začetka predavanja.

Vse stroške bivanja na seminarju, ki bo trajal približno tri mesece, nosijo slušatelji sami oziroma ustanove in organizacije, ki jih pošiljajo.

Slušatelji seminarja plačajo 3000 dinarjev za kritje dela stroškov organiziranja seminarja.

Iz Sekretariata univerze v Beogradu

3432

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SLOVENJ GRADEC

proda

4-tonski tovorni avto, znamke »RENAULT«

Cenilna vrednost 380.000 dinarjev

Avto je na dvorišču mehanične delavnice v Slovenjem Gradcu, ter je reflektantom na razpolago za ogled.

Potrebne informacije daje Občinski ljudski odbor Slovenj Gradec.

3559

»RAD«

GRABENO PODJETJE — BEOGRAD

je dobilo novo številko tekočega računa pri Narodni banki

1032-T-738

3435

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN

59

FANT?

»Mama, malce se ti je zmešalo,« je rekel Pinneberg. »Vsak dan ti pospravi vse stanovanje, ti pa začneš s čajem!«

»Vseeno,« je rekla mama. »Usluga je usluga.« Izenadna je bila vsa bleda. Ko je vstala, se je začela opotekati. »Takoj bom nazaj,« je zašepetala in odstoprkjala iz sobe.

»Zdaj pa brž utrivna luč,« je rekel Pinneberg. »Preklete, vrt ne moreva zakleniti v tem svinjaku ni nič tako, kot bi bilo treba.« Splet je smuknil k Ovkici. »O, Ovkica, da je morala stara priti vmes, ko sva bila tako srečna...«

»Tega ne maram,« je zašepetala Ovkica, on pa je čutil, kako se trese po vsem telesu. »Ne maram, da tako govoriš z mammo. Konec koncev je ti tvoja mati, Fant!«

»Zal,« je rekel Fant in se ni dal omečit. »Zal je tako. Ker jo pač tako dobro poznam, tudi vem, kakšna je. Ti se boš še zmotila v njej, Ovkica, ker je podnevi, ko ga nima pod kapo, vsa polna šal in dvotipov in se rada smeje. Zvita je. Ničče je v resnici ne mara. Mar misliš, da bo z Jachmannom še dolgo vse dobro? Ta bo prav kmalu opazil, da ga izkorišča. Za v posteljo pa bo tudi kmalu prestara.«

»Fant,« je spregovorila Ovkica kar se da resno, »nikoli več ne smeš tako govoriti o svoji materi. Morda imaš prav, morda sem sentimentalna koker, toda tega ne maram več slišati. Kar naprej moram misliti na to, da bo mogoče Storžek kdaj tako govoril o meni.«

»O tebi?« je vprašal Fant. Ze njegov ton je vse povedal.

»O tebi da bi Storžek tako govoril? Ti si vendar Ovkica! Ti si... Hudiča, že spet je pri vratih. — Midva že spiva, mama!«

»Ljuba otroka!« se je iznenada oglašil Jachmann. »Ljuba otroka, dovolita, samo za trenutek...«

»Prav rada,« je rekel Pinneberg. »Kar naprej, gospod Jachmann.«

»Samo za trenutek, takoj bom šel. Vidva sta zakonca in midva prav tako. Ne sicer na poročenem uradu, vendar pa prav zares z vsemi prepri vred. Čemu bi si torej ne pomagali?«

»Ven!« je rekel Pinneberg.

»Vi ste očarljiva ženska,« je rekel Jachmann in se težko spustil na posteljo.

»Tu sem na žalost samo jaz,« je rekel Pinneberg.

»Vseeno,« je rekel Jachmann in vstal. »Dobro se spoznam v tej sobi, samo okoli postelje stopim...«

»Ven pojdite,« je protestiral Pinneberg.

»Takoj bom šel,« je rekel Jachmann in si tipal med umivalnikom in omaro. »Saj prihajam samo zaradi najemnine.«

»Oh,« sta vzdihnila Ovkica in Fant hkrati.

»Tu ste, mlada žena, ali ne?« je zaklical Jachmann. »Dajte no, prižigite luč! Recite še enkrat tisti oh!« Stopal je dalje po sobi, nazadnje je prišel do postelje ob oknu.

»Veste, vaša mati še vedno psuje, ker ji nista dala najemnine. Nocoj nam je zaradi tega pokvarila ves večer. Zdjaj joka. Pa sem

mislil, Jachmann, zadnje dni si dobro zaslužil in kar tako razmetavaš denar, ženi ga boš vendarle dal, zato pa ga raje daj otrokoma.

Ta dva ga bosta dala ženi, pa bo vse poravnano.«

»Ne, gospod Jachmann,« je začel Pinneberg, »zelo ste ljubeznivi, toda...«

»Ljubeznivi? O, preklete, kaj pa je tu? To je nov kos pohištva. Ogledalo! Ne, ne, samo mir bi rad imel. Pridite sem, Ovkica, tu je denar.«

»Zelo mi je žal, gospod Jachmann,« je bil Fant vesel, »dolgo in težavno pot okoli postelje ste napravili zaman. Zena je pri meni.«

»O, preklete!« je zašepetal velikan, zakaj zunaj je jokavo zapel mamin glas: »Holger, kje pa si, Holger?«

»Brž se skrijte, sem gre!« je zašepetal Pinneberg.

Vrata so se odprla: »Ali je Jachmann tu?« Mia Pinneberg je prižgala luč. Dvoje parov oči se je molče zaskrbljeno ozrlo po sobi, toda Jachmanna ni bilo videti, gotovo se je skrnil za drugo posteljo.

»Kje je že spet? Včasih steče na cesto. Samo zato, ker mu je prevroč. Oh...«

Ovkica in Fant sta malce zaskrbljeno sledila maminemu pogledu. Pa ni odkrila Holgerja, marveč nekaj bankovcev na Ovkicini prešiti odeji iz rdeče svile.

»Da, mama,« je rekla Ovkica, ki se je najprej zbrala. »Pravkar sva se pogovorila. Tu imate najemnino za bližnjo bodočnost. Prosim!«

Mia Pinneberg je vzela denar. »Tri sto mark,« je bila skoraj brez sape. »Prav, da sta se premislila. To je torej za oktober in november pa še malenkost za plin in luč. Bomo že poračunali. Prav, hvala lepa, lahko noč!«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO "UNION"

Italijanski barvni film

»ATILA«

Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO "TRIGLAV"

Francoški barvni film

ALI BABA in 40 razbojnikov

V glavni vlogi Fernandel, Samia Gamal in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. — Ob 15 ameriški barvni film »Moštišče«

KINO "KOMUNA"

poljski film »Frederic Chopin«

Tednik F. N. št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Czeslaw Wollejko in Aleksandra Slaska.

KINO "ŠIŠKA"

Ameriški barvni film

Bagdadski berač

V glavni vlogi Ronald Colman in Marlene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 19. septembra
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklame — 7.10-8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski kolektor — 11.05 Josip Suk: Serejada za godala — 11.30 Radijska šola za višjo stopnjo: Aminbek (baškirska pravljica — ponovitev) — 12.05 Opoldanski operni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — vet. Janez Batis: Napake pri kravah — 12.40 20 minut s štirimi fanti — 13.15 Iz operet, filmov in glasbenih revij — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Dedkov izrubljeni čas (ponovitev) — 14.40 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Operne uverture — 16.00 Utrinki iz literature — Dve angleški humoreski — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Milinarji lesene pšenice (reportaža) — 18.15 Solistična glasba slovenskih skladateljev — 18.45 Radijska univerza — dr. Branka Brzin: Cepljenje proti otroški ohromelosti — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Giuseppe Verdi: Falstaff.

Razpis

STANOVANJSKA UPRAVA
OBČINE

LJUBLJANA-CENTER

Resljeva cesta 14 a

razpisuje mesta za:

pravnega referenta
2 finančna referenta

Ponudbe vložite do 30. septembra 1956.

3562

Svet za zdravstvo LRS

razpisuje mesto

glavnega sanitarnega inšpektorja

Pogoj za namestitvev na razpisano mesto je: najmanj pet let zdravniške službe in strokovni izpit. Prednost imajo zdravniki, ki so že doslej službovali v higiensko-sanitarni službi.

Prošnje vložite do 30. septembra t. l. na Svet za zdravstvo LR slovenije, Ljubljana, Zupančičeva ul. 3 (Kadrovski oddelek). 3561

DNEVNE NOVICE

Čestitka

Franjo Ploh se je srečal z Abrahamom. K temu jubileju mu čestita kolektiv Umetniškega zavoda za lito-grafijo.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNE LEKARNE
Sreda, 19. sept. lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
Četrtek, 20. sept. lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO

»PARTIZAN«: Amer. film »Strah«. »UDARNIK«: Ameriški barvni film »Po čem je slava«.

UMETNOSTNA GALERIJA
Razstava slikarja-grafika Avgusta Cernigoja. Razstavljenih je nad sto osemdeset del znanega tržaškega slikarja: olj, akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta dnevno od 10 do 18 v času od 9. do vključno 23. septembra (ob nedeljah do 13).

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 19. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Premiera. Premierali abonma in izven.
Četrtek, 20. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Cetrikov abonma in izven.
Petek, 21. septembra ob 18: Sofoklej: »Antigona«. I. srednješolski abonma. Sobota, 22. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Sobotni abonma in izv. Nedelja, 23. septembra ob 15.30: Sofoklej: »Antigona«. Nedeljski abonma in izven.

KINO

»UNION«: Ameriški film »Trije pustolovci«. Predstavi ob 18 in 20. »METROPOL«: nemški film »Leteči razredi«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ SENOVEGA

V četrtek, 20. septembra, bo ob 19. uri v senovški šoli predavanje »O otroški paralizii«. Predaval bo dr. Jože Cakl. Ker je predavanje aktualno, obištevno vjudno vabljeno!

DROBNI OGLASI

SPREMIMO SOPERJE D in C kategorije, visokokvalificirane avtomobilske z daljšo prakso in delavce za delavnico. Plača po tarifnem pravilniku. — Električna cestna železnica Ljubljana. 3381
FINANČNEGA KNJIGOVODJO — za upravo in skladiščnika na obratu Vič — sprejemno takoj. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Javite se pisмено ali osebno na naslov: »Milska industrija«, Ljubljana, Likovarjeva 8. 3560
NIZJI STROKOVNI USLUŽBENE, vešč poslov v državni administraciji — želi zaposlitve na območju LRS. — Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice pod »Požrtvovalen«. 1933
FINANČNEGA knjigovodjo(kinj) — večšega trgovskega knjigovodstva, sprejembo. Nastop službe takoj. — Trgovsko podjetje »Trta«, Ljubljana, Matenškova 5. 3564

Nedelja, 23. sept. ob 20: Gostovanje Slov. nar. gledališča Trst: Begović: »Brez tretjega«.

Vstopnice pri gledališki blagajni dnevno od 9-13, 17-18 in uro pred predstavo. Telefon št. 21-472.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Mestni dom
Sobota, 22. sept. ob 20: M. Malenšek-C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra izven.
Nedelja, 23. sept. ob 20: M. Malenšek-C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra, izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu od petka dalje, rezerviranje tel. 32-869. — Na številna tozadevna vprašanja sporoča uprava gledališča, da bo abonma za sezono 1956/57 razpisan prihodnji teden.

IZ DOMZLA

Premiera poljskega filma »Frederic Chopin«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNO GLEDALIŠČE KRANJ
Petek, 21. sept. ob 20: Izven: Ivan Cankar: »Hlapci«.
Nedelja, 23. sept. ob 18: Izven in za podočelje: Ivan Cankar: »Hlapci«.

KINO

»STORŽIČ«: nemški barvni film »Piroška«. Predstave ob 16, 18 in 20. »PARTIZAN«: amer. barvni film: »Dvoboj v džungli«. Predstava ob 19. Danes zadnjikrat!
»SVOBODA«: Zaprtol

Z BLEDA

KINO

Amer. film »Trinajsta ura«. Predstavi ob 18 in 20.30. V gl. vlogi Peter Lawford, Dawn Addams, Roland Culver in Derek Bond.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Ceh, Cesta maršala Tita.

KINO

»RADIO«: premiera ameriškega filma »Zelim te«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAVŽ«: Zaprtol.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Streljaj prvi«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Ameriški barvni film »Veselo izkrcavanje«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Mickey Rooney.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

»PARK«: ameriški film »Kraljica Kristina«. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

IZ DRŽAVE PRECIZNIH STROJEV

Merilci toka
Merilne naprave, aparati za reguliranje
Meteorološki instrumenti
Vodomeri
Laboratorijske naprave
Radijski sprejemniki
Ojačevalci, naprave za ojačevalce in pribor
Delj za radijske aparate
Zarnice
Elektronke
Cevi za fluoresc. razsvetljavo
Sivalski stroji za gospodinjstvo
Obrt in industrijo
Stroji za predelavo tobaka
Tehniške ure, budilke
Telefonske centrale
Telefonski aparati
Hišni telefoni
Signalne požarne in signalne naprave
Naprave za varnost prometa
Oddajniki
Rentgenski aparati
Rentgenske cevi in ventili
Elektromedicinski stroji
Zobarska oprema, instrumenti in aparati

Diagnostični in terapevtski aparati
Klinične naprave za sterilizacijo in naprave za operacijske dvorane
Vbrizgalke za injekcije
Pisalni in računski stroji
Razmnoževalni stroji
Statistični stroji
Grafikni stroji
Fotografski in kinematografski aparati
Optični instrumenti
Geodetski instrumenti
Precizno orodje in merilne naprave
Pripravljalni stroji za tekstilno industrijo
Stroji za apretiranje za tekstilno industrijo
Tkalni stroji
Čevljarski stroji
Stroji za proizvodnjo čevljar-skih modelov
Stroji za proizvodnjo gumijaste obutve
Pletilni stroji

OBIŠČITE NAS NA ZAGREBSKEM VELESEJMU OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

KOTO

PRAGA
Češkoslovaška

Kompletne naprave industrijskih podjetij

ZA:

- RUDNIKE IN TOPILNICE
Pranje premoga • Naprave za pripravo rude • Valjarne itd.
- ENERGETIKO
Termo in hidroelektrarne
- KEMIČNO INDUSTRIJO
Naprave za težko in lahko kemično ter za farmacevtsko industrijo in tako dalje
- ZIVILSKO INDUSTRIJO
Tovarne za pridobivanje sladkorja iz sladkorne pese in trsa
• Tovarne alkohola • Pivovarne • Hladilniške naprave
• Klavnice • Tovarne konzerv itd.
- GRADBENO INDUSTRIJO
Tovarne cementa in šamota • Apenice • Gramoznice • Naprave za kamnolome itd.
- LAHKO INDUSTRIJO
Žage • Tovarne furnirja in furnirskih plošč • Tekstilne tovarne • Tobačne tovarne • Umetna drsaljšča • Naprave za izdelavo usnjene in gumijaste obutve ter ostale obratne industrije strojev

To so izdelki tovarne ŠKODA, tovarn ČKD, železarne VITKOVICE, Prve tovarne strojev Kralovopolske tovarne strojev in sličnih, ki zaradi visoke tehnične kvalitete izvažajo po vsem svetu

TECHNOEXPORT

Zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz kompletnih industrijskih naprav

56 VACLAVSKE NAMESTI., PRAGA II
ČESKOSLOVAŠKA

Obiščite našo razstavo na ZAGREBSKEM VELESEJMU od 7. do 21. IX. 1956

Ob premikajočem se robotu sta pokazali svojo spretnost tudi pariški baletki

»Spodnji ustroj« za plesočega robota je montiran na ogrodju s kolesi. Fotoelektrične celice in mikrofoni lovijo »sporočila«, ki jih daje plesni korak baletke. Različno obarbane tablice začno vibrirati, robot pa se v primikih prilagodi gibom plesalk pred seboj

Japonci bodo spremenili pisavo

Japonski knjižni jezik ima 49.700 pismenk, ki jih potem še kombinirajo in dobijo 526.000 znakov, kolikor jih uporablja izobraženec, znanstvenik pa še 50.000 več. Za vsakdanjo govorico je treba poznati okrog 3000 znakov.

Zdaj poskušajo sestaviti abecedo, ki bi uporabljala v glavnem latinske črke, dokler pa to ne bo urejeno, si bodo morali Japonci pri čitanju romanov in znanstvenih knjig še vedno pomagati s slovarjem japonskih pismenk. Da je to zamudno delo, naj nam pove primer: za študij nekaterih strok potrebujejo japonski študentje po štiri leta dlje kot njihovi evropski kolegi.

Na Japonskem se učijo latinco samo v kakih sto šolah.

ADVOKAT PRI ZOBNEM ZDRAVNIKU

»Prisezite, da mi boste izpullili zob, ves zob in ničesar drugega kot zob!«

»Četrť ure sem prepričevala tega trgovskega potnika, da nima dvojčica Diane Dors.«

Potrpljenje

NESLIŠNI ZVOKI V MEDICINI

Skupina ameriških zdravnikov je dosegla v minulih petih letih precej uspeha z uporabo tako imenovanih ultra ali neslišnih zvokov, s katerimi namerava blažiti bolečine predvsem ljudem s kostnimi boleznimi.

Neslišni zvok je previsok, da bi ga ujelo človeško uho, strokovnjaki pa za sedaj niti sami še ne

vedo natanko, kako ti zvoki delujejo na bolne mišice ali na vneto tkivo. O tem so znane doslej tri teorije. Po prvi »masirajo« zvočni valovi celice človeškega organizma in pospešujejo krvni obtok, po drugi se valovi spreminjajo v toploto, ki je človeški organizem ne more čutiti zaznavno, po tretji teoriji pa ti neslišni valovi povzročajo v celicah blagodejne kemične spremembe.

Ne glede na to, katera izmed teorij je najbolj točna, je zdravljenje po ultrazvočni metodi kaj preprosto. Pionir na tem znanstvenem področju dr. Aldes iz Los Angelesa je na nedavni tiskovni konferenci ponazoril postopek. Instrument za proizvodnjo ultrazvokov je škatlica z mikrofonom podobno glavico na enem koncu. Ta zaobljeni del aparata položijo na obolelo nogo ali roko v vodi, zvočna glava pa se kak centimeter od kože enakomerno premika sem in tja. Ko začne instrument delovati, zazna bolnik rahel zven, sicer pa ne sliši nič posebnega.

Zdravnik je povedal, da je v

tež zvočni glavi kos kristalizirane kremenca, po velikosti epakega povprečnemu gumbu. Skozi ta kristal prehaja izmenični tok s frekvenco milijonkrat v sekundi in povzroča zvočne valove, ki prodirajo v obolelo roko, nogo ali pleča. Ultrazvoki prodrejo 5 cm globoko, odbijajo pa se prav tako kot svetlobni žarki.

Dr. Aldes je pri dosedanjih poskusih že ugotovil, da ti ultrazvoki prodirajo skozi kožo, mišice, kri in kosti, zrak pa jih ustavlja, zato je treba neravne površine, na primer roke ali noge, zdraviti pod vodo. Instrument je preizkusil na 3000 primerih in je dosegel zadovoljive uspehe.

Tudi potem, ko bodo poskusi z novim instrumentom na zaključni stopnji, po besedah dr. Aldesa še ne bo mogoče trditi, da so »neslišni zvoki« univerzalno zdravilo, vendar pa jim je napovedal lepo bodočnost: »Morda bo prišel čas, ko bo ultrazvočna terapija zavzela enakopravno mesto zraven drugih medicinskih veličin, kakršne so na primer rentgen in antibiotiki.«

S padalom na večni led

Te dni se je spustila francoska polarna odprava s padali na večni led Grönlandije, 1500 kilometrov v notranjosti ledene dežele. Odpravo sestavljajo štiri raziskovalci, s seboj pa imajo 20 ton opreme, hrane in drugih potrebščin, ki so jih prav tako s padali spustili v glavno taborišče. Člani odprave name-

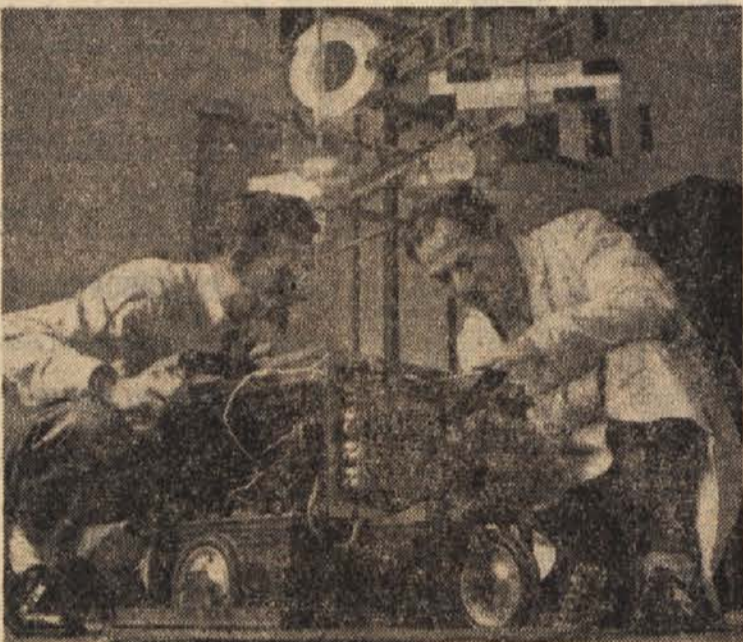
ravajo proučevati notranjost Grönlandije leto dni, nato pa se bodo peš vrnili do obale.

Stavka zaradi otroške paralize

Pristaniški delavci v angleškem Liverpoolu so pred dnevi napovedali stavko, ko naj bi iztovarjali blago z neke irske ladje. Na njej je zbolelo za otroško ohromelostjo nekaj potnikov. Sele potem, ko so zdravstvene oblasti proučile, da ne gre za epidemijo in da ni nevarnosti, da bi se bolezen dalje širila, so delavci prevzeli delo.

Ameriški letalski tehniki so izdelali novo kombinacijo helikopterja in klasičnega letala, ki je pod vodstvom pilotov Nolla in Eggerta doseglo za helikoptersko zračno prometno sredstvo lepo hitrost štiri sto kilometrov na uro.

ROBOT ki pleše

Kipar Nicolas Schoffer je avtor nove umetniške šole, »prostorno dinamične«. Tako jo je vsaj sam imenoval, ko je v prvi polovici prejšnjega meseca razstavil v Marsellu svojega »Plesočega robota«. Ta skulptura ni več statična, temveč se giblje v prostoru in tako združuje abstraktno kiparstvo z najnovejšimi pridobitvami elektronike. Kipar Schoffer je znan po svojem »Pojočem stolpu«, ki je bil lani na mednarodni razstavi gradenj v Saint Cloudu.

Robot je napravil »prve plesne korake« na terasi slovitve Le Corbusierove zgradbe. Začetek plesa so izvedle plesalke klasičnega baleta okrog še negibne abstraktne figure. Nenadoma so prižgali nekaj rdeč projektor; razlegli so se zvoki bobnov in skulptura je nenadoma oživila. Začela je plesati v strogo odmerjenem ritmu, medtem ko so njene kovinske ploščice vibrirale. Zapleteno gibanje njenih »udov« je ustvarjalo iluzijo subtilnih človeških gibov.

Če počí zračnica na ovinku

V tovornem avtomobilu se je peljalo v okolici Burgosa v Kastiliji šestnajst fantov. Na ovinku je počila zračnica, kamion se je prevrnil in se vnel, fantje pa se niso več mogli rešiti iz gorečega tovornjaka.

Schoffer namerava izpopolniti svojo iznajdbo s homeostatom, tako da bo postal njegov plesalec občutljiv za vsako spremembo v svoji okolici, za temperaturo, vlago, dnevno svetlobo, zvoke in — barve.

»Plesoči robot« se bo kmalu pojavil kot »zvezda« v filmu, še to jesen pa bo nastopil na nekem pariškem gledališkem odru.

Te dni objavljajo srbski časopisi ganljivo fotografijo: mlad dečko koščenega obraza objema staro ženo, ki ji obraz sije v nepopisni sreči. To sta 22-letni ključavničar Dobrivoje Smiljković in njegova gluhonema mati Mladena. Našla sta se po 16 letih.

Smiljković je že pred začetkom vojne ostal brez očeta. Takrat mu je bilo šest let. Razen

bolne, gluhoneme matere je imel še brata, ki je bil štiri leta mlajši od njega. Zivljenje je šlo svojo pot, mati ni mogla preživljati sinov, zato sta leta 1940 prišla v internat za otroke brez staršev v Nišu. Od tistega dne Dobrivoje ni več videl matere.

Zivljenjepis tega fanta je zelo pester: pot ga je vodila iz enega dečjega doma v drugega, iz mesta

v mesto. Med vojno je preživel marsikatero grenko uro, po osvoboditvi so ga z mnogimi drugimi srbskimi otroki preselili iz Negotina v bolgarsko mesto Plovdiv, kjer je dovršil četrti razred osnovne šole. Ko se je po vojni vrnil v domovino, sta se nekaj minut sestala z bratom Dragišem, ki je medtem prehodil podobno pot kot on. Kot ključavničarski vajenec je nato 3 leta delal v češkoslovaškem mestu Litvinovo. Spet internat, spet življenje brez osebne topline in skrbi. Leta 1948 se je vrnil v Jugoslavijo že kot izučeni ključavničar. Najprej je našel zaposlitev v Zemunu, nato pa se je naselil v Kruševcu. Potlej je živel v tem mestu, komaj 20 kilometrov od rojstnega doma in od svoje matere, ne da bi vedel zanjo!

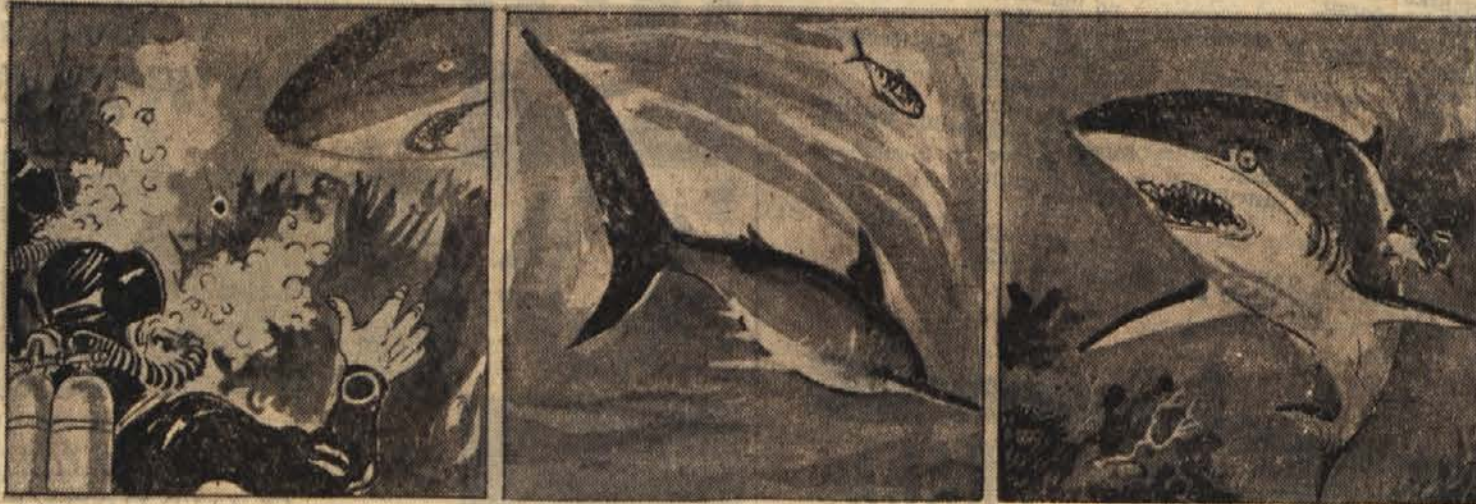
Smiljković pripoveduje: »Nisem mnogo vedel o svojih, kakor skozi meglo sem se spominjal matere. V dokumentih je pisala, da sem rojen 1932. leta v Kruševcu, pa sem ugotovil, da sem prišel na svet dve leti kasneje v Počehovini. Želja za svojico me je gnala, da sem hodil od urada do urada, od arhiva do arhiva ter iskal imena svojega očeta in matere. Po dolgem iskanju sem našel sled.«

Nepopisno je bilo njegovo veselje, ko je ugotovil, da njegova mati živi v njegovi neposredni bližini, v kraju, kamor je pogosto zahajal. Po gnilivem srečanju s materjo je tudi izvedel, da je njegov zelo dober prijatelj, ki je z njim delal v tovarni, njegov bratranec!

Smiljković išče zdaj mlajšega brata Dragišo, ki ga je zadnjič videl leta 1945. Dobrivoje je po osvoboditvi dobil še tretjega brata, ki ga sploh ne pozna. Tudi tega je leta 1953 prevzel neki internat v vzhodni Srbiji in ga bo moral šele izslediti. Bolna mati mu ne more dati nobenih posvetil. — Tako bo moderna odisej bratov Smiljković morda kmalu srečno zaključena.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

67. Maks in Danilo sta v zadnjem trenutku dosegla rešilne čerť in se stisnila mednje. Morski pes je zavil vstran in šinil tik mimo njiju. Voda jezvalovila tako močno, da sta se morala prijeti za skalo, sicer bi ju valovanje odneslo iz zavetja. Medtem se je morski pes obrnil in se iznova zagnal proti njima. Oba hkrati sta zakričala, vendar sta ohranila še toliko prisebnosti, da sta pogoltnila vodo, ki jima je pri tem vdrila v usta, in znova namestila dihalno cev.

68. Morski pes je bliskovito izginil v megleni modrini. Sele tedaj sta se spomnila, da pripravljajo kričanje kot najuspešnejšo obrambo proti morskemu psu. Njegov sluh je silno občutljiv in se po njem ravna bolj kot po drugih čutilih. Na veliko razdaljo zazna tudi najznejnatije valovanje vode, človeški krič pa v njegovem tihem svetu najbrž odjekne kot grom. Brala sta, da ga kričanje tako zelo preplaši, da se ne vrne več.

69. Za tega morskoga psa pa to ni držalo. Čez nekaj trenutkov se je spet pojavil ter razdraženo žvlgal sem in tja. Skušje so mu verjetno samo zbudile tek in vznemirile njegov vedno lačni želodec. Spet se je v naglem zavoju približal čerem, kjer sta se stiskala oba potapljača. Iznova sta kričala, požirala vodo in nameščala dihalne cevi. In spet se je morski pes zdržnil in izginil. Toda samo za malo časa. Zdaj se je vrnil še hitreje kot prej.